ÉLETÜNK

XXIV. évf. 4. szám (24. Jahrg. Nr. 4.) Az európai magyar katolikusok lapja 1992. április.

KADA LAJOS nuncius:

És ha nem támadt föl?

Valóban, mi lenne akkor, ha Krisztus nem támadt föl? Így húsvét táján különösen aktuális ez a kérdés. Az utóbbi időben annyi helyről, egyházon belül vagy kívülről, kétségbe vonnak olyan keresztény igazságokat – mint pl. Jézus megtestesülése, hogy Megváltónk legyen, feltámadása, az Oltáriszentség, a papi rend és más szentségek krisztusi eredete, az egyház krisztusi alapítása és más hittételek, – amelyek nélkül vallásunk alapjai rendülnek meg. Olyan igazságokról van szó, amelyeket a katekizmusban tanultunk, amelyet a hitvallásban ismételünk, amelyekbe belenőttünk és vérünkké váltak. És itt van mindezeknek az igazi és nélkülözhetetlen alapja, mely nélkül minden megdől: a húsvéti misztérium, az értünk a kereszten meghalt Jézus Krisztusnak halottaiból való feltámadása.

És ha nem támadt föl? – ismételjük meg a kérdést. Az tragédia lenne. Senki drámaibb szavakkal ki nem fejezte ezt a tragédiát, mindnyájunknak, minden hívő kereszténynek a tragédiáját, mint Szent Pál a Korintusiakhoz írt első levelében (15,12–19). Ott azokat kellett kioktatnia, akik tagadták a halottak föltámadását. Ezeknek írta: „Ha tehát azt hirdetjük, hogy Krisztus föltámadt halottaiból, hogyan állíthatják néhányan közületek, hogy nincs föltámadás? Ha nincs föltámadás, akkor Krisztus sem támadt föl. Ha pedig Krisztus nem támadt föl, hiábavaló a mi igehirdetésünk, s hiábavaló a ti hitetek... Ha ugyanis a halottak nem támadnak föl, akkor Krisztus sem támadt föl. Ha pedig Krisztus nem támadt föl, semmit sem ér hitetek... Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, szánalomraméltóbbak vagyunk minden embernél".

Igen, ezek közé a mindenkinél szánalomra méltóbbak közé tartoznánk mi keresztények, ha Krisztus nem támadt föl. Hitünk alapja dőlne vele romba, maga után vonva a romlásba mindent, amit eddig szentnek tartottunk: Jézus evangéliumát, az egyházat, a szentségeket s mindezzel együtt az örök élet reményét. Valóban szánalomra méltóak lennénk, a vallás ellenségeinek, gúnyjának céltáblája, fantáziákra életet alapítani akarók reménytelen, esztelen tömege.

Pedig vannak sajnos számosan olyanok, akik számára az a bizonyos annyiszor emlegetett Názáreti csak egyike volt a sok fanatikus prédikálónak, akiknek sikertelen élete dicstelenül végződött ott Jeruzsálemben. Sokan vannak azok, akik számára ez az élet csak szorongó félelem ideje a bizonytalan és fenyegető ismeretlen jövő előtt. S mivel semmi másban nem remélhetnek, ez az élet elviselhetetlen, értelmetlen gyötrelemmé válik számukra. Itt, ezeknél értjük meg, miért beszélnek és írnak ma annyit az emberiséget mindinkább eltöltő félelemről. Miben is találhatnának vigasztalást?

HÚSVÉT HAJNALÁN

Molnár C. Pál fametszete

Mi adhatna számukra értelmet az életnek? Miben remélhetnek ezek a jövőnélküliek? Ilyen körülmények között élnek és szenvednek azok, akik mindent megtesznek, hogy szemet hunyhassanak életük értelmetlensége előtt – konzumizmusba, kábítószerbe, alkoholba, élvezetbe ölve magukat. Így még az egzisztencializmus tragikus hívőit is megértjük némileg, akik a kegyetlen sors kivetettjeinek, jövő nélküli reményteleneknek látván magukat, eldobják életüket.

Ez a kegyetlenül logikus életút azok számára, akik nem hisznek, akik nem keresnek értelmet, eredetet és rendeltetést életük számára, akik tagadják a Názáreti feltámadását és így azt a föltámadást és örök életet, amelyet Ő szerzett meg hívei számára, mindenki számára, akik elfogadják Őt mint emberré lett Isten Fiát és Üdvözítőnket.

Mi, hívő keresztények, hiszünk Jézus föltámadásában. Hitünk alapja a Szentírás, ahol megtaláljuk az apostolok és mások tanúságát Krisztus föltámadásáról, a Föltámadottal való találkozásaikról. Megjelent Ő Mária Magdolnának, az emmauszi tanítványoknak, a zárt ajtók mögött félelemmel eltelt apostoloknak, akiktől ételt kért, hogy meggyőzze őket a maga föltámadott valóságáról, megmutatta sebhelyeit a hitetlen Tamásnak és együtt volt ismét tanítványaival Tibériás tavánál.

Szent Pál, miután egy külön felsorolást ad azokról, akiknek a Föltámadott megjelent (1 Kor 15,3–8) magát is, mint utolsó idétlent, ezekhez csatolja. Mindnyájan, Jézus föltámadásának a tanúi, továbbadták az örömhírt, ez volt tanításuk, prédikációjuk központja: a föltámadott Krisztust hirdették. A népek Apostola így beszélt a piszidiai Antióhiában (Csel. 13,30.31): „Isten harmadik napra föltámasztotta halottaiból, és Ő jónéhány napon keresztül megjelent azoknak, akik vele együtt mentek fel Galileából Jeruzsálembe. Ezek most tanúságot tesznek róla a nép előtt".

Hiába igyekezett a zsidó főtanács megtiltani ezt a tanítást. A béna csodálatos meggyógyítása után Péter így beszélt a főtanács előtt (Csel. 4,10–20): „... hát tudjátok meg ti mindnyájan és Izrael egész népe, hogy annak a názáreti Jézus Krisztusnak segítségével áll ez itt előttetek egészségesen, akit ti keresztre feszítettetek, de akit Isten föltámasztott halottaiból". És amikor megparancsolta nekik a főtanács, „hogy egyáltalán ne beszéljenek és ne tanítsanak Jézus nevében", Péter és János így válaszolt: „Magatok ítéljétek meg, Isten előtt helyes volna-e inkább rátok hallgatni, mint Istenre? Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk".

A tizenkét apostol és Szent Pál velük együtt Jézus föltámadását hirdették, ezt tartották tanításuk igaza bizonyítékának és életüket is adták érte.

Ezt a hitet prédikálja és terjeszti kétezer év óta Krisztus egyháza. Az apostolok példáját követve az örömhír hirdetői közül számtalan vállalta inkább a vértanúhalált, mintsem, hogy elálljon meggyőződésétől és a föltámadás örömhírének továbbadásától.

Krisztus föltámadása által számunkra is megnyílt a föltámadás kapuja és az örök élet reménye. Mi keresztények a remény emberei vagyunk és reménységünk hitünk biztos alapján épül. Ezért vagyunk mentesek a sokat hangoztatott és elterjedt félelemtől. Az örök élet jövője és nem az ismeretlen semmi előtt állunk. Adjuk tovább ezt az örömhírt másoknak, sokaknak, életünkkel, hitet, bizonyságot, örömet sugárzó lényünkkel.

Valljuk bátran a Hitvallással: harmadnapon halottaiból föltámadott. Ez teszi boldoggá húsvétunkat, egész életünket. Krisztus föltámadott! ■

KEGYELEMTELJES
HÚSVÉTI ÜNNEPEKET KÍVÁN
OLVASÓINKNAK
AZ ÉLETÜNK

Vasárnapi gondolatok

NAGYCSÜTÖRTÖKRE
(április 16)

Húsvét ünnepe előtt Jézus tudta, elérkezett az idő, amikor vissza kell térnie a világból az Atyához." (Jn 13,1)

Időben élünk, időben halunk — mindent az időben teszünk. Az idő életünk egyik meghatározó eleme a mindennapi kötelességek végzésére, de a kiemelkedő, egyszer adódó, „életfontosságú" teendő idejében való elvégzésére is. Lehet, hogy az elmulasztott alkalom nem jön vissza többé...

Jézus „tudta", elérkezett az idő. Az Atyához való visszatérés egyben földi munkája befejezését, egy korszak lezárását jelenti. Új korszak kezdődik, új feladatokkal, új időben: az Újszövetség. Az istengyermekség korszaka. Jól érezzük-e magunkat e korszakban?

A tényt a görögök is megfigyelték, hogy egyes időkben történik valami, ami rendkívüli jelentőséggel bír az egyén, a kor vagy a történelem szempontjából. Ezt az időt „kairos"-nak nevezték s kegyelemben való beteljesedést értettek azon. Mikor következett be ilyen „kairos" a mi életünkben?

Jézusnak — mint isteni személynek — az Atya mellett a helye, és nekünk?...

NAGYPÉNTEKRE
(április 17)

(„Kit kerestek?") A katonák és a szolgák ezt válaszolták: „a názáreti Jézust." Jézus erre így szólt nekik: „Én vagyok." (Jn 18,5—6)

Egy embert kerestek Názáretből, elfogatására parancsuk volt. Az ember foglyul ejti Istent — az Istenfiát —, hogy elítélhesse, kínozza, keresztre feszítse és halálával megszabaduljon tőle. Nemes szándék és fontos feladat, nemde?

Aki keresi Jézust, meg is találja. Csak az nem, aki nem is akarja, az nem találja meg.

Lelki élmények körül a legnagyobbak közé tartozik, ha mondhatjuk: „Ez Jézus! Megtaláltam Őt."...

NAGYSZOMBATRA
(április 18)

A hét első napján kora hajnalban az asszonyok kimentek Jézus sírjához és magukkal vitték az illatszereket. A követ a sírtól elhengerítve találták. (Lk 24,1—2)

Nyugtalanította őket Jézus halála, aludni sem tudtak miatta. Máshogy nem tudtak segíteni, készségesen vitték az illatszereket a balzsamozáshoz. Isten csupán ezt a készséget várja el tőlünk, semmi mást...

Az emberi elgondolások gyakran nem egyeznek „Isten gondolataival", de ez

(Folytatás a 2. oldalon.)

A VÁCI EGYHÁZMEGYE ÚJ FŐPÁSZTORA

II. János Pál pápa Keszthelyi Ferenc ciszterci szerzetest, a Magyar Püspökkari Titkárság irodaigazgatóját a váci egyházmegye főpásztorává nevezte ki, a 75. életévét betöltött Marosi Izidor püspök utódául, elfogadva annak lemondását. Az új püspök 1928. március 16-án született Egerben. Tanulmányait az egri ciszterci gimnáziumban végezte. 1946-ban lépett a ciszterci rend kötelékébe. Négy évvel később titokban tett ünnepélyes fogadalmat. 1951. április 2-án szentelték pappá Székesfehérvárott. Ebben az egyházmegyében különböző plébániákon teljesített szolgálatot. 1974 óta Nagytétény plébánosa volt. Évek óta ő szervezte a hitoktatói továbbképző lelkigyakorlatokat, mint az Országos Katekétikai Bizottság elnöke. (SZER)

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁSA

A magyar Országgyűlés február 11-én ellenszavazat nélkül hagyta jóvá az egyházak állami támogatását. Ennek értelmében 1992-ben mintegy 2 milliárd forintnyi keretet osztanak szét az egyházak és felekezetek között. Az egyházi működés és a hitélet támogatására fordítandó csaknem egymilliárd forintból a katolikus egyház 640 millió forintot, a másik két történelmi egyház, a református és az evangélikus 190, illetve 60 millió forintot kap. Az egyházi közgyűjtemények támogatására 120 millió forintot, az ingatlanok felújítására kb. 730 millió forintot szavazott meg a törvényhozás Ez utóbbiban kiemelten szerepel a Dohány utcai zsinagóga, a Sárospataki Ref. Kollégium és a Soproni Evangélikus Gimnázium felújításának támogatása. (*M. K.*)

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

nem baj. A különbség eredménye hatalmas meglepetésekre vezethet, mint az elhengerített zárókő a sír bejárata előtt. ... Mi is sokszor „eltemetünk" valakit — és íme a „sírkő" elmozdult s a halottnak vélt él...

Milyen gondolatok fordulhattak meg fejükben az elhengerített sírkő láttán? Milyen érzések uralták őket? S minket...?

HÚSVÉTVASÁRNAPRA (április 19)

Jézus csatlakozott hozzájuk... és megszólította őket: „Miről társalogtok itt az úton?" (Lk 24,15—17)

Tipikus módszere Istennek — amelyet Jézus megjelenít a leírásban —, hogy „egyszercsak" csatlakozik az emberekhez, akik nem ismerik Őt fel. Aki lélekben kész Istent „felismerni", sőt keresni intenzíven, az általában felismeri. Előfordulhat, csupán a történtek után ismerjük fel a hozzánk csatlakozott Istent. Ez sem baj, a lényeg: hogy felismerjük egyszer.

Isten azonban nem kíváncsiskodik, nem is akar kioktatni, hanem szólít-megszólít bennünket. Erre választ kell adjunk szóban, de tettekben is...

A reményvesztettség, mélységes csalódás, kilátástalanság nehéz helyzetbe hozza az embert. Különösen, ha a látszat szerint Istenben csalódott. Ilyenkor kérdezi Jézus: miről társalogtok — min szomorkodtok? Akkor kérdez, amikor a legnagyobb szükségünk van rá...

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJÁRA (április 26)

„Jézus megmutatta nekik kezét és oldalát.) A tanítványok megörültek, hogy látják az Urat." (Jn 20,20b)

A halál bekövetkeztével valami mélyen megdöbbentő, kegyetlen és visszavonhatatlan tény keletkezik: megszűnik az emberi élet. Megszűnik minden, ami velünk közös volt: a megélt szomorúság, az öröm, a beszélgetés...

Ezt élték meg az apostolok Jézus kereszthalálával.

Jézus megjelenik — élve. Először képtelenek örülni, még hinni sem mernek szemüknek, fülüknek. A sebhelyek megmutatása után kezd csírázni az öröm. Féltek az újabb csalódástól: hátha csupán szellemet látnak...

Nem voltak még képesek — noha Jézus többször beszélt róla — az alapvető, számukra megrendítő tényt tudomásul venni. Isten úr a halál felett. Sőt: le is győzte a halált — a bűnnel együtt. De sok utódja van a nehezen hívő tanítványoknak...

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJÁRA (május 3)

Simon-Péter azt mondta a többieknek: „Elmegyek halászni." — „Mi is veled megyünk" — válaszolták. Elindultak, de azon az éjszakán semmit sem fogtak. (Jn 21,3)

Jézus utasítása szerint az apostolok visszatértek Galileába. Meg kellett keresniök a kenyerüket. Sötétedéstől világosodásig a legkedvezőbb idő a halászatra. A foglalkozás rizikója, hogy néha többet, máskor kevesebb halat fognak. Ezt már megszokták. De, hogy semmit, ez nagyon elkeserítő volt...

Ha gondoskodik is a Mindenható rólunk, nem szabad elvárnunk, hogy minden tevkenységünk sikeres lesz és a mennyországot idevarázsolja nekünk a földre. Pedig hányan várják — sőt, követelik — ezt?...

Meg kell tanuljuk, hogy a sikertelenséget is el kell fogadjuk, ha az élet, a körülmények úgy hozzák. Nem biztos, hogy Isten kifejezett akarata: ez vagy az ne sikerüljön, akármennyit fáradozunk is az ügy érdekében.

Ha Isten megengedi a sikertelenséget — néha sorozatban — a végső sikernél annál inkább nyilvánvalóvá válik: Ő segített, nem a mi ügyességünk! Annál nagyobb az öröm.

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJÁRA (május 10)

„Ismerem juhaimat és ők követnek engem." (Jn 10,27b)

Számunkra minden juh egyforma, ha látunk egy nyájat. Korukat nem ismerjük fel, nincs különbség köztük — esetleg a kicsiket tudjuk a felnőtt állatoktól megkülönböztetni. Egy juhász azonban ismeri mindegyiket, név nélkül is meg tudja különböztetni egymástól. — Kívülről. —

Jézus nem csupán hajszínünk, s más külsőségeink alapján ismer bennünket. Belülről — és jobban, mint mi saját magunkat. Ennek alapján vezetget a lelki érettség útján az örök élet felé.

Egy követelményt állít elénk, hogy „az Ő juhai" közé tartozzunk: követni kell, hallgatni szavára, belső irányítására. Mennyivel jobb lenne a világ, — éhség, emberiesség, biztonság, környezetbiztonság... területén — ha többen követnék a Mestert...

Fejős Ottó

Két 100 éves

Századunkban két magyar főpap írta be nevét arany betűkkel a történelem lapjaira. Az egyik egy dunántúli földműves család fia, Mindszenty József, a másik a székely főnemesi származású Apor Vilmos. De mindketten egyformán példáját adták az életszentségre való törekvésnek, a vértanúságot is vállaló hősi helytállásnak hitük és népük szolgálatában. Talán nem is véletlen, hogy mindketten 100 évvel ezelőtt, 1892-ben, és egy hónap különbséggel ugyanazon a napon születtek: Apor Vilmos február 29-én, Mindszenty József március 29-én.

Apor Vilmos

Ezeken a hasábokon aligha van szükség arra, hogy Apor püspök életútját s vértanú halálának körülményeit részletesen ismertessük. Születésének mostani, 100. évfordulóján a boldoggáavatás posztulátora, Ternyák Csaba arról ad számot cikkében: hol tart ma az eljárás, mi történt az utóbbi években ezen a téren? *

Az utóbbi három évben az események felgyorsultak. 1989 decemberében Pataky püspök úr felállította az új bíróságot, amelynek tagjai voltak dr. Bóna László, dr. Galavits József, dr. Szaradits József és Berkes Gyula. Az ügy posztulátorának pedig engem nevezett ki a főpásztor. A bíróság feladata dr. Cseh Sándor kihallgatása mellett ez információs eljárás hivatalos lezárása, és annak megállapítása volt, hogy Isten Szolgájának nincsen meg nem engedett kultusza, amely anticipálná a boldogoknak és szenteknek kijáró tiszteletet. Ennek kapcsán 1990 novemberében került sor Mons. Rolando Zera, a per olasz ügyvédjével tett közös győri látogatásunkra, amikor hivatalosan felkerestük a vértanúság helyszínét a Püspökvár pincéjében, a kámelita templom kriptáját, ahová először temették, és Apor püspök végső nyughelyét.

A győri információs eljárás lezárása után az időközben olasz nyelvre lefordított teljes peranyagot, vagyis a kihallgatási jegyzőkönyveket, amelyek 388 részben gépelt, részben kézzel írt oldalt tesznek ki, Rómában a Szenttéavatási Ügyek Kongregációja elé terjesztettük. A lepecsételt aktákat hivatalos felbontásuk után beköttettük. Az így létrejövő kötet a „Copia publica", amely a továbbiakban a vizsgálatok alapjául szolgál. Ehhez a peranyaghoz csatoltuk Szolnoky Erzsébet, Szent Gellért Egyházi Kiadónál 1990-ben megjelentetett „Fellebbezés helyett – Apor Vilmos püspök élete és vértanúsága" című könyvét, mint hivatalos, dokumentált életrajzot. A múlt év májusában a kongregáció kiadta az ügyben az első dekrétumot, amelyben a győri pert érvényesnek és hitelesnek fogadta el. Jelenleg egy kijelölt szakértő tanulmányozza a „Copia publica"-t, aki munkája végeztével kiértékeli a tanúvallomásokat, és kijelöli az esetleges további kutatások irányát.

Ezzel egyidőben – már a szakértő útmutatásai szerint – megkezdődött az Isten Szolgája életére vonatkozó további dokumentumok felkutatása, és folytatódott azoknak a kéziratoknak, leveleknek, cikkeknek, publikációknak az összegyűjtése és olaszra fordítása, amelyek a Szenttéavatási Ügyek Kongregációjának alapos feltáró és kutató munkájához szükségesek. A fényképek és egyéb tárgyi emlékek annak az Apor Gyűjteménynek az alapját képezik, amelynek létrehozása dr. Pápai Lajos megyéspüspök úr támogatásával jött létre. Ebben a munkában nemcsak koordináló, hanem tevékeny szerepe van Szabó Tamás teológiai tanár úrnak, aki egyben a boldoggáavatás ügyének viceposztulátora.

Az 1991 januárjában megalakult „Apor Vilmos Emlékbizottság" a vértanú püspök hazai és külföldi tiszteletének terjesztésében és szellemi hagyatékának gondozásában jelentős feladatot vállalt Bolza Ilona grófnő, Isten Szolgája Bécsben élő rokona, aki ennek az emlékbizottságnak az elnöke és egyben legfőbb mozgatója, a boldoggáavatás ügyének anyagilag is lelkes támogatója. Az emlékbizottság mellett Albrecht bajor királyi herceg és mások segítsége tette lehetővé Apor püspök életrajzának, valamint a magyar és német nyelvű emlékképecskének a megjelentetését, amelyen rövid életrajz és egy imádság is található Apor püspök boldoggáavatásáért

Isten Szolgája tiszteletének terjesztéséhez hozzájárul az a puszta tény, hogy Győr városa a közelmúltban díszpolgári címet ajándékozott neki, a Székesegyház melletti teret pedig róla nevezte el, vavamint az hogy a múlt évben a Püspökvár udvarán emléktáblát helyeztek el. Arra nézve is vannak tervek, hogy kápolnává alakítják át azt a helyiséget, ahol Isten Szolgája a halálos sebeket kapta. A város legnagyobb lakótelepén pedig Apor Vilmosról nevezett iskola épül. A budapesti XII. kerületi Lékai János tér is rövidesen Apor Vilmos nevét viseli majd.

II. János Pál pápa múlt évi lelkipásztori látogatása idején két ízben is emlékeztetett Apor püspök életáldozatára. Idézzük emlékezetünkbe a pápa szavait, aki először Szombathelyen emlékezett meg róla, mint aki „1945-ben, a város megszállásakor áldozta fel életét a rábízott nyáj védelmében". A zsidó közösség előtt pedig ezekkel a szavakkal méltatta:

„Meg akarok emlékezni arról is, hogy a katolikus egyház kiváló képviselői itt, Magyarországon és más országokban is mennyit tettek a zsidóságért a történelemadta lehetőségeken belül, bátran elkötelezve magukat, mint például Mons. Angelo Rotta, pápai nuncius vagy Apor Vilmos győri püspök."

1986-ig Apor Vilmos hamvai a kármelita templom altemplomában nyugodtak, mivel a püspök sebesülése előtt néhány nappal a székesegyház tornyát találat érte, és a tetőszerkezet nagy része is leégett, ezért nem temethették el a püspökök megszokott temetkezési helyére. 1948-ban, amikor szép vörösmárvány szarkofágja elkészült, meghirdették hamvainak átszállítását a Héderváry kápolnába, akkor azonban a belügyminisztérium az utolsó pillanatban letiltotta a temetést. Csak hat évvel ezelőtt kerülhetett sor a második temetésre, de még ekkor is csak csendesen, zárt ajtók mögött folyt a szertartás, mintha még mindig féltek volna Apor püspök bátor, és igazságot kimondva szerető szellemétől. Mindszenty hercegprímás így emlékezik meg a vértanú püspökről: „A jó pásztor életét adja juhaiért..."

Befejezésül engedjék meg nekem, hogy mint Apor Vilmos boldoggáavatási

(Folytatás a 3. oldalon.)

* Részlet a győri emlékünnepélyen elhangzott beszédből.

történelmi évforduló

Mindszenty hercegprímás születésének ezekben a napokban telt be a kerekszámú évfordulója. Emlékének tisztelegve közöljük a világegyház egyik kimagasló főpapja, Jean-Marie Lustiger, párizsi bíboros érsek eredeti gondolatokban gazdag írását, amely a Vigília márciusi számában látott napvilágot.

Mindszenty József

Mindszenty József bíboros küldetése, méltósága miatt központi helyet foglalt el a magyar történelem drámái, ellentmondásai közepette. Vajon képesek vagyunk megérteni azt a belső és lelki koherenciát, vagyis összetartó erőt, ami őt vezette és támogatta pályája végső állomásáig?

Konokság, keménység, makacsság, merevség – ilyen szavakkal írták körül Mindszenty bíboros acéljellemét, megváltoztathatatlan elszántságát, hogy megmagyarázzák egyedi pályafutását. Bevallom, hogy ezek a jelzők számomra nem sokat mondanak, mert nem adnak kulcsot a személyiség megfejtéséhez. Sztálin is konok, meg makacs volt. Ez mégsem elegendő ahhoz, hogy belőle hős legyen; nem elég szívtelennek lenni ahhoz, hogy valaki az igazság tanújává váljon. Nem elég a bíboros jellemének felidézése, hogy fölfedezzük, az ilyen kemény embert mi is mozgatja a tragikus körülmények között.

Élete huszonöt éve rejtve marad, mert egy átlagos papi élet keretei között telt el. E negyedszázad alatt volt plébánosa annak az egyházközségnek, ahol hittanárként kezdte működését. Huszonöt év: egy negyedszázad, mielőtt kinevezték volna püspöknek első egyházmegyéje élére, mielőtt Magyarország prímása lett volna belőle. Már ezen időszak alatt világosan ki lehetett venni életútja egyéni vonásait; igaz, csak kezdeti állapotban.

Amikor távozott a 16.000 lakosú kisvárosból, melyhez öt falu tartozott, mielőtt „címet változtatott" volna (ami egyébként először történt vele), így írt: „Alig van lélek, aki gyóntatószékemben feloldozást ne kért volna, alig van család, amelyet nem ismertem, alig van gyermek, akinek a szemébe bele nem tekintettem volna és alig van családi kereszt, amit nem igyekeztem volna enyhíteni. ... A pap beletartozik minden családba, ti pedig a lelkiatya családjába tartoztok. Én Jézus útján igyekeztem szolgálni minden társadalmi réteg lelkében. Ha hibáztam, azt felejtsétek el az Úr Jézus nevében. Ha valakit megbántottam, azt a jónak szenvedélyes akarata idézte elő". (Emlékirataim, Bp., 1989., 33–34. o.)

Aki ismeri ezeknek a szavaknak az értékét, s lelki aranyfedezetként a mögötte rejlő, mély emberi valóságot, az tudja, hogy az idézett sorok szerzője mindenek előtt és teljes életével pap. Mindszenty József itt fölfedi a benne lakozó erős együttérzést, az emberi gyöngédséget és a papi lelkületet, melyekre negyedszázados papi élete a bizonyíték. A hosszú tartam igazolja a hitelességet.

KÉRLELHETETLEN ÉLESLÁTÁS

Mindenekelőtt a következő kérdésre kell választ kapni: ennek a plébánosnak miért volt bátorsága az I. világháborút követően szembeszegülni a tanácsköztársaságnak nevezett önkényuralommal, a börtöntől sem rettenve vissza? Az éppen csak kinevezett püspöknek honnan volt kellő éleslátása és ereje szembeszegülni a nácizmussal? Mert ő szembeszállt a nemzetiszocializmussal és az éppen hatalomrt került fasizmussal, hogy tiltakozzon a zsidók deportálása ellen. Úgy tudom, ő volt egyedül, akit ekkor bebörtönöztek, és ellenállásáért mintegy személyesen fizetett: főpapi díszbe öltözötten ment az utcára, hogy tiltakozzon a letartóztatások ellen. Rajta kívül kinek másnak volt ekkora bátorsága? Magatartása oly mértékben érthetetlen volt, hogy a magyar történelem további szakaszában az egyház felsőbb vezetői számára időnként zavaró tényezővé vált.

Később soha nem akart panaszkodni sorsa miatt, és a kíváncsiskodók kérdései elől jókedvűen kitért. Amikor a börtönről kérdezték, azt felelte, hogy a legsúlyosabb szenvedést az jelentette számára, hogy hat éven át nem ehetett zöldpaprikát. „Az életfogytiglani börtönbüntetésnek pedig az az előnye – mondta máskor –, hogy nem lehet meghosszabbítani".

Ez a pap sokkal gazdagabb jellem, mint ahogyan azt a politikai célzatú, túlzottan egyszerűsített arckép mutatja, vagy életének képzelt dramatizálása.

Azon töprengvén, milyen lehetett belső imádsága, lelkipásztori magatartása, azt kérdeztem: minek engedelmeskedett az ilyen ember? Mi volt a titka, cselekvéseinek indítéka?

Jól tudom, erre már sokszor feleletet adtak: „A prímás valójában azért cselekedett ily módon, mert tökéletesen nélkülözte a politikai érzéket. Csalódott!" – teszik hozzá egyesek, s pontosítják gondolataikat: „Mindszenty ellenállása abból származik, hogy rosszul számította ki a jövőt és a politikai erők reagálását".

Messzebbre kell menni, sőt merem mondani: Mindszenty bíboros sokkal rosszabb politikus volt, mint ahogyan ez a megállapítás föltételezni engedi. Sőt, egyáltalán nem volt politikus abban az értelemben, hogy ő nem politikában gondolkodott. Mert a „politikai" gondolkodás mindig az egyedül előrelátható, jelenlévő politikai erőkkel vet számot. És ez szükségszerűen rövid távú számvetés. Aki erre tesz, nyerni akar minden áron. A történelem politikai játszmáiban azok, akik rövid távon gondolkodnak, mindig vesztesek, még akkor is, ha látszólag nyertesek. Mert, amint a játékasztalnál is van, mindig a bank nyer... Ki adja a bankot és söpri be a tételeket? A halál. A zsarnokokat mindig eltemetik és a népek túlélik őket meg birodalmaikat.

A NEM-POLITIKUS BÍBOROS

A rövid távú politikai számítás, a „reálpolitika" hosszú távon mindig vesztes. Mindszenty bíborosnak éppen az az érdeme, hogy nem volt politikus a szó megszokott értelmében, jóllehet kora eseményeinek, küldetése felelősségeinek, hivatala kötelezettségeinek tevékeny részese volt.

A bíboros-prímás a körülmények hozta eseményekre válaszolt, amint azt természetesen tenni kellett. De mi volt cselekvéseinek – magatartásának vezérfonala? Itt másféle számítás megjelenésének lehetünk tanúi, amely az egyetlen valós számítás volt: erkölcsi hűség az igazsághoz. Végeredményben ez az, ami eldönti a politikai számításokat, amelyek magukat a valósággal számot vetőnek tartják. Az, amit Mindszenty bíboros makacsságának, „merevségének" neveznek, véleményem szerint nem jellemvonás, hanem spirituális választás, amely az erkölcsi ítélet helyességét biztosítja. Ez a makacsság-„merevség" nem jelent mást, mint a hit hűségét. A bíboros számára semmi másról nem volt szó, mint hűségről küldetéséhez.

Mit feleljünk azoknak, akik Mindszenty bíborost politikai tévedés elkövetésével vádolják? Igen, tévedett. Minden olyasmi, mint a vértanúság is, ostoba tévedés a bíró és a hóhér szemében; váratlan zsákmány az oroszlán számára. Ez az a kérdés, amelyre minden embernek készséggel felelnie kellene, akár élete árán, annak kockáztatásával is. Ez az a kérdés, amely az emberek és nemzetek életének koherenciát ad. Ki leledzik tehát tévedésben, lett légyen az akár politikai? Az, aki némi haladék ellenében lepaktál a hazugsággal? Vagy az, aki tanúságot tesz az igazságról, akár élete árán is? Mindszenty bíboros fölmutatja nekünk a választ, beteljesítvén azt, amit XII. Piusz pápa mondott neki, őt bíborossá kreálván: „Te leszel az első a vértanúság vállalásában, melyet a bíbor szín jelez".

A BÁTORSÁG: KERÜL, AMIBE KERÜL

Ez arra szólít fel bennünket, hogy jobban megértsük, milyen belső erő adja meg az igazság bátorságát; kerül, amibe kerül. Amint Msgr. Pézeril mondotta: „Egyedül a lelkipásztori szeretet az, ami mindvégig lobog". És ennek titkát már a pap Mindszenty József lelkipásztori szolgálatának első negyedszázada fölfedte.

Sztálin, amint említettük, vasakaratú, makacs ember volt. Milyen eszközt alkalmazott? Az erőszakot. Milyen eszközt alkalmazott Mindszenty bíboros? Távol állt tőle bármi erőszak, ha csak nem Krisztus követése a szenvedések útján. Semmi erőszakot nem alkalmazott senkivel szemben; ellenkezőleg, elfogadta az erőszak elszenvedését, nem gyávaságból, hanem a szeretet legnemesebb erejével. Fegyverként a megbocsátást alkalmazta, egészen a legutolsó, belső vívódásáig. Ez nem a Péter tekintélyének magát alá nem rendelő főpap csatája volt. Hanem kizárólagosan az igazság megerősítése: nem adta be lemondását. Semmi mást nem mondott abban a közleményben, amit nyilvánosságra hozott. Engedelmeskedett az egyház törvényeinek; azok értelmében cselekedett mindig; következésképpen nem mondhatott valótlant azzal kapcsolatban, amit gondolt, elhatározott és tett.

Alkalmazott más módszereket? A „szabaddá tevő igazság" lelki eszközeit, egészen a legsúlyosabb megpróbáltatás elfogadásáig, a magány, a megaláztatás, a belső összetöretés vállalásáig. Ebben az elszigeteltségben szabadon elfogadta, hogy a keresztre feszített Krisztus magánya legyen az ő börtöne, hiszen lelkipásztor volt, igazi pásztori lelkülettel.

Mindszenty bíboros egyénisége fémjelzi azt a nemzetet, amelyből született, s ezért cselekvési-magatartási vonalat jelöl ki a magyarság számára. A kommunista totalitarizmust, egyébként ezen a ponton éppen úgy, mint a náci totalitarizmust, nem csupán a fizikai erőszak és az emberek megvetése – brutalitás, üldözések, zsarnokság – jellemezte, hanem főként a hazugság. És az embert romboló erők közül leggonoszabb a hazugság, amikor önmagát az igazság színeiben tünteti föl. A Macbeth elejéről a boszorkányok dala közismert: „A szép csúnya és a csúfság szépség". Az emberi gonoszságnak is megvan ez a diabolikus jellemzője: az igazságot tévedésnek és a tévedést igazságnak tartani. Az értékeknek ez a megfordítása, felforgatása, eltorzítása valóban ördögi jellegű. Amikor egy hatalom szabadságnak nevezi a szolgaságot, igazságnak a hazugságot, a csalás uralmát alapozza meg. A „csalás" – nem ok nélkül használom ezt a szót, amelyet Bernanos egyik regénye címéül választott – leggonoszabbja a hamisságoknak és a kelepcéknek, melyek egyénekre és egész nemzetekre egyaránt leselkedhetnek.

Mindszenty bíboros mártíromsága, tanúságtevése arra bíztatta az embereket, hogy ne egyezzenek bele a csalásba. Az igazság szeretete az a legfőbb erő, amihez az ember fordulhat, hogy beteljesítse sorsát, hivatását.

Pilátus szkepticizmusára – „Mi az igazság?" – Jézus hallgatag hűsége felelt a kereszt misztériumának szelemében. Jézus Krisztus tanítványa, Mindszenty József bíboros apostolutódi küldetését ehhez hasonlatosan, hallgatag hűséggel fejezte be.

Török József fordítása

(Folytatás a 2. oldalról.)

ügyének posztulátora, kihasználjam ezt az alkalmat, hogy mindenkit arra buzdítsak: nehéz, vagy megoldhatathannak látszó ügyeinkben kérjük az ő közbenjárását, és imádkozzunk boldoggáavatásáért. Nem Apor püspöknek, hanem nekünk van szükségünk arra, hogy őt a magyar boldogok és szentek között tisztelhessük. Szükségünk van rá mint magyaroknak és mint hívő embereknek egyaránt. Helyes nemzeti önbecsülésünk érdekében olyan példaképek kellenek, akik kipróbált tanúk, olyanok, akikre hiteles életük miatt a nagyvilág is felfigyel, és akik kiállták az idő próbáját. Apor püspök minden kétséget kizáróan megfelel ezeknek a kritériumoknak.

Hívő emberként az ő példájából megtanulhatjuk: érdemes úgy élni, hogy nem riadunk vissza az áldozatoktól, érdemes kiállni az erényes élet védelmében, egyszerűen érdemes életünk középpontjába Istent és a felebarátot helyezni. Ha Isten e kiváló szolgájának példája bennünket is lelkesít, sőt követésében nagy tettekre serkent, akkor így szólhatunk hozzá: Kedves Apor püspök úr! Miattunk is mondhatod már: „Érdemes volt!"

HÚSVÉTI ÉNEK

Cantus Catholici 1674

Krisztus virágunk, Szép termő águnk,
Feltámadt Krisztus, vigadjunk!
A bűnből mink is támadjunk!

Felkele fényünk, Krisztus reményünk!
Feltámadt Krisztus, vigadjunk!
A bűnből mink is támadjunk!

Jézusnak éljünk, Semmit ne féljünk!
Feltámadt Krisztus, vigadjunk!
A bűnből mink is támadjunk!

Úr Jézus nékünk, Nagy fényességünk.
Feltámadt Krisztus, vigadjunk!
A bűnből mink is támadjunk!

Sík Sándor szövege

A FÖLTÁMADOTT

Negyven napig még a földön maradt.
Járt-kelt a zöldben, megfürdött a fényben,
Szívében érezé a szent tavaszt.

A gyermekek közt játszott és mesélt,
Virágát derűs homlokára fonta,
Ujjongva mondta: Ó élet, te szép!

Negyven napig még a földön maradt.
Ragyogó lelke távol ködbe látta
A koponyák hegyét, az árnyakat.

Egy orgonavirágos hajnaltájon
Oly könnyű lőn a teste, mint a fény
S elszállt némán a mennybe, mint egy álom.

Juhász Gyula (1883–1937)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A New Age és az új pszichológia

A New Age tanítói az új pszichológiára hivatkoznak, mint ahogy hivatkoznak a tudományokra is. Mondottuk már, hogy ez a tudományokra való hivatkozás alaptalan: a természettudományok segítségével a monizmust bebizonyítani nem lehet. Az új pszichológiára is hiába hivatkoznak, hiszen a monizmus kérdése metafizikai probléma, ami pszichológiával nem oldható meg. Jellemző különben, hogy egyes pszichológusok megállapításait metafizikai értelemben veszik és azt hiszik, hogy így megalapozhatják a monizmusukat. Ez főképpen Jung értelmezésénél észlelhető. Jung szerint a személyes tudaton kívül van egy kollektív öntudat is. Nem annyira értelmi ítéletről lenne szó, hanem inkább érzelmi, affektív képekről, sajátos reakciókról, ösztönös viselkedési mintákról. Ezek a tudatalatti világban mintegy szunnyadnának, de bizonyos körülmények közt, nevezetesen az álomban ismét tudatosulnának. Jung mindezt mint pszichológus írja le, de ezeknek az ősmintáknak az eredetét egyértelműen megmagyarázni nem tudja. Kezdetben arra hajlott, hogy a tudatalatti ősmintákban az emberiség évezredes tapasztalatainak a leszűrődését, élményeinek lerakodását lássa, de később az ember testi-lelki struktúrájával próbálta magyarázni. Azt a kérdést is felvetette, hogy a tudatalatti rétegekben nem lehet-e Istennel való kapcsolatra találni? Akár igenlően, akár tagadólag válaszolunk e kérdésre, nem szabad neki metafizikai értéket tulajdonítanunk. Vagy ha metafizikai síkon is felvetjük e kérdést, akkor előbb el kell döntenünk, hogy mit értünk „Isten" alatt? Vajon Isten alatt személyes, teremtő Istent értünk, aki végtelenül különbözik a teremtett világtól, avagy valamilyen határozatlan istenséget, mely a többi lényekben kibontakozik, bennük mintegy szétárad és megosztódik. A New Age terjesztői az istenséget az utóbbi módon értik: szerintük a tudatalatti világunkban az istennel való azonosság tudata szunnyad. Ha különböző gyakorlatokkal ezt tudatosítjuk, akkor megszabadulunk önmagunktól és beolvadunk az istenségbe. Nem tudjuk megakadályozni, hogy a New Age hívei így értsék Jung elméletét is, azonban alaptalanul állítják, hogy az új pszichológiával be tudják bizonyítani nézetüket.

Az evangéliumokban lefektetett kinyilatkoztatás szerint Istent személyes lényként kell felfognunk. Sőt nemcsak az evangéliumok, hanem már az ószövetségi Szentírás is határozottan vallja, hogy Isten és a teremtmény közt végtelen létbeli távolság van. Isten a teremtő, tőle erednek az összes többi lények, de Ő maga a teremtés által nem módosul, nem változik, létében sem nem gazdagodik, sem nem kisebbedik. Ezért a teremtés révén az „istenség" nem szóródik szét, nem ölt véges alakot. Isten végtelen teremtői erejével a semmiből hívja a létbe a teremtményeket. Míg a zsidókat környező népeknek panteista, monista vallásuk volt, a zsidók a kinyilatkoztatás folytán az egyetlen személyes Istenben hittek. Ennek megfelelően az ember nem azáltal éri el boldogságát, hogy tudatára ébred Istennel való azonosságának, hanem azáltal, hogy igyekszik Istennel hite és szeretete által kapcsolatban maradni.

A kereszténység első századaiban voltak, akik nem tudták a kinyilatkoztatásnak e megtisztult Isten-fogalmát magukévá tenni és ismét visszaestek a panteizmusba. Ilyen visszaesést jelentett az első századokban a gnoszticizmus, mely szerint az istenség a teremtmények létrehozása által szétbomlik, szétforgácsolódik. A 13. században fellépő katharok hasonló nézetet vallottak. De még a keresztény teológusok körében is megmaradt a kísértés, hogy az Istennel való egyesülést létbeli összeolvadásként fogják fel. Érdekes, hogy a New Age értelmi irányítói annak igazolására, hogy felfogásuk nem ellenkezik radikálisan az Egyház tanával, Eckhart mesterre és Teilhard de Chardinre utalnak.

Eckhardt mester, a híres domonkos szónok a 14. század elején halt meg. Nagy hatással volt kora misztikájára. Szónoklataiban félreérthető módon beszélt a léleknek Istennel való egyesüléséről. Szavait úgy érthetnénk, hogy a lélek legmélyebb szikrájában, a „Seelenfünklein-ban, Istennel azonos. Ha ezt szószerint vesszük, a panteizmust nem kerülhetjük el. Persze lehet, hogy Eckhart mester nem szószerint értette. Halála után a Szentszék 28 tételét panteista ízűnek találta és veszélyesnek nyilvánította. Teilhard de Chardin, századunk nagy jezsuita természettudósa a természetes evolúciót a természetfeletti élettel túlságosan egybekapcsolja, szinte vele azonosítja. Erre vall a bűnről alkotott felfogása is. A bűnben nem annyira személyes hibát, vétket lát, hanem inkább üzemi hibát, mintegy az evolúciónak a selejtes termékét. Noha egyebekben Teilhard de Chardin aligha volt panteista, e felfogása mégsem veszélytelen. A Szentszék 1962-ben egyes kijelentéseit kétértelműnek találta és kifogásolta. Ilyenformán a New Agenek Eckhart mesterre és Teilhard de Chardinra való hivatkozása nem azt bizonyítja, hogy a New Age tanítása összeegyeztethető a katolikus egyház tanával. Inkább az ellenkezőjére kell következtetnünk, hisz az Egyház sokkal enyhébb és inkább kifejezésbeli monista ízű kijelentéseket is. ■

A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR TAVASZI KONFERENCIÁJA

A Püspöki Kar március 10-e és 12-e között tartotta tavaszi konferenciáját *Seregély István* egri érsek elnökletével. A Püspöki Kar ez alkalommal köszöntötte a korhatár elérése miatt lemondott *Marosi Izidor* váci püspököt és az utódjául kinevezett *Keszthelyi Ferencet*. Sor került a konferencián a szervezés alatt álló Katolikus Egyetem rektorának kinevezésére *Gál Ferenc* személyében.

Várszegi Asztrik ponnonhalmi főapát, a Püspökkari Konferencia titkára felmentését kérte tiszte alól, de utóda megválasztásáig ellátja a titkári teendőket.

A katolikus iskolák helyzetéről *Korzenszky Richárd* bencés perjel, miniszteri biztos tájékoztatta a főpásztorokat, majd *Lukács László*, a Püspöki Kar sajtóirodájának igazgatója számolt be a katolikus egyház és a médiák (TV) közti tárgyalásokról. A tömegtájékoztatás püspökkari képviseletével *Várszegi Asztrik* főapát kapott megbízatást. Meghallgatta a konferencia *Gyulay Endre* szegedcsanádi püspöknek az ifjúsági lelkipásztorkodás helyzetéről, majd *Frank Miklós*nak, a Magyar Karitász vezetőjének a szervezet tevékenységéről szóló beszámolóját. ■

GYERMEKEKNEK

Kedves Gyermekek!

Végre megérkezett a várvavárt tavasz. Mindannyian tapasztalhatjuk, hogy megpezsdült bennünk és körülöttünk az élet. A természet mintha halálos álomból ébredne. Színpompába öltözik, rügyeket, virágokat bont mindenütt. Az éltető napsugár zsibongó gyermekseregel népesíti be újra a játszótereket. Olyan minden, mintha egy új élet ébredezne, kezdődne.

Az egyházban is valami hasonló megy végbe. Húsvétot ünnepelünk. Az élet ünnepét üljük. Megváltó Jézusunk feltámadásának örvendezünk. Ő legyőzte legfélelmetesebb ellenségünket, a halált. Már nem fenyegethet bennünket az örök tél, az örök halál. Jézus azt hirdette, hogy testi halálunk ellenére is lesz életünknek új tavasza. Örök életet ígért nekünk és feltámadásával utat nyitott nekünk ebbe az örök tavaszba. Ez hitünknek legalapvetőbb és legboldogítóbb igazsága. Örvendjünk hát a tavasznak! Örvendjünk a Húsvétnak, életünk örök tavaszának!

János atya

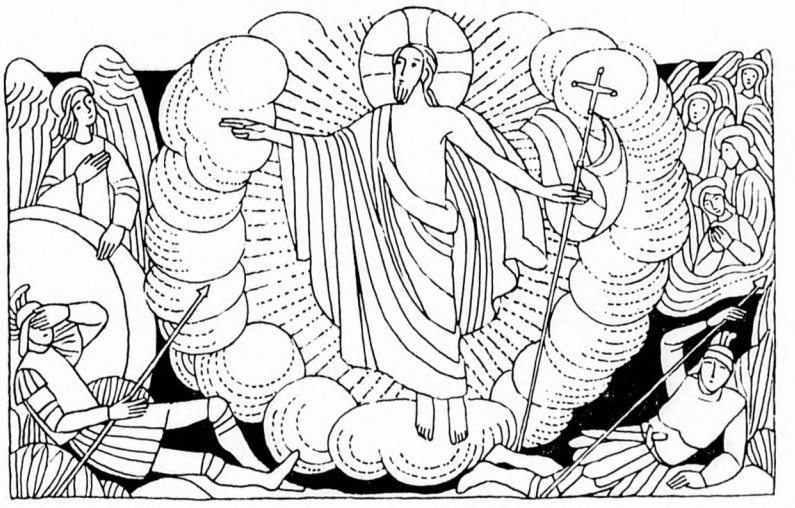

FIATALOKNAK

Ha még emlékeztek, márciusi gondolatainkban ezt írtuk: végre közeledik a tavasz, több a fény, több a melegség, mozdul a természet. S most áprilisban még nagyobb örömmel tapasztaljuk: a Nap, igazodva ősrégi rendjéhez, csendben észrevétlenül, de nyújtja a napparokat, s életre kelti — immár végérvényesen — a természet erőit. Minden az újjászülető életről beszél, nemcsak a természet, hanem ha figyelmesen meghallgatjátok, a húsvéti ünnepek olvasmányai, evangéliumai is.

Április 19-én, Húsvét vasárnapján, a következő sorokat hallhatjátok templomainkban:

„Testvéreim! Krisztussal ti is feltámadtatok! Törekedjetek tehát az ég felé, ahol Krisztus ül az Atya jobbján! Az égiekre irányuljon figyelmetek, ne a földiekre! Hiszen meghaltatok a bűnnek, és életetek Krisztussal az Istenben van elrejtve. Amikor azonban Krisztus, a mi életünk újra megjelenik, vele együtt nektek is részetek lesz dicsőségében." (Szent Pál: Kol 3,1—4).

Ha kimondom magamban e két főünnepünk nevét: Karácsony ... Húsvét ... egyetlen rövidke szó jut eszembe: *csend*.

Karácsony estéjén meghatottan énekeltük: „Csendes éj, szentséges éj...", s ebbe a meghitt csendbe szinte „belopódzott" az újszülött Jézus, megajándékozva minket az istengyermekség kegyelmével.

Valamikor hittanórás korunkban Húsvétról ezt tanultuk: hitünk egyik legfőbb bizonyítéka Jézus halottaiból való feltámadása. Ez a bizonyság azonban végtelenül személyes, mintha eleve csak a szeretet szintjén válna nyilvánvalóvá. Olvasván Szent Pálnak fenti szavait: „... életetek Krisztussal az Istenben van *elrejtve*..." úgy érezzük ennek egészen másként kellett volna történnie: hangosan, világraszólóan. De ennek nyoma sincs, éppen ellenkezőleg: csak csendes, szerény rejtőzködés lengi át Krisztus feltámadásának történetét. Meg kell békülnünk a gondolattal, hogy Jézus nem a hatalom, az uralkodás, hanem a szeretet Istene. Halljuk Nagypénteken a tömeg ordítását: „Szállj le a keresztről!", s tudjuk, a kiáltás a hatalom Istenének szól, de a szeretet Istene nem száll le a keresztről, hanem újra tanítja: a feltámadás a szeretet Istenének a feltámadása!

Kedves fiatalok!

„Krisztussal ti is feltámadtatok!" — tudjuk, hisszük, hogy feltámadás nélkül elképzelhetetlen a hitünk — de mégis, mi történt velünk Húsvét hajnalán?

A jogosan felvetett kérdésre válaszként, az ezekben a napokban, hetekben megújuló természetből vehetjük a legszemléltetőbb példát.

Az elmúlt esztendő őszén földbe hullott érett mag, amely magában hordja az élet ígéretét, csendben, észrevétlenül készül a tavaszi megújulásra. Ezt a csodálatos, „csendes forradalmat" a föld készíti elő a tél mozdulatlanságában. A tavaszi nap fénye, melege, az eső teszi alkalmassá, termékennyé a magot jövendő lombot, virágot, termést hozó életére.

Az ember hasonló a maghoz: nem tudja, nem láthatja, milyen élet fakad belőle majd halála után. Jelenleg minden kétséges, titokzatos számára. Kicsinynek, elveszettnek érzi magát. Néha azért az ember megsejti az igazságot. Ezek parányi rések, melyeken besugárzik a fény és megvilágítja egy pillanatra az élet értelmét.

Ezt a parányi rést a bizonytalanság sötét falán, Krisztus feltámadása ütötte. Ezen át tódul be a feltámadás kegyelmének fénye, melege — s ez hoz értelmet, célt, mindannyiunk életébe.

„Valaki egyszer megkérdezte tőlem, hogy hiszek-e Jézus feltámadásában, s ha igen, miért? — Mert olyan csendes volt — csúszott ki a számon önkéntelenül, de valójában ma sem tudnék ennél hitelesebben válaszolni ... Tökéletes természetességében így csodálatos, igaz és reális! Ezért nincs rá egyéb, nem is lehet rá más válaszunk, mint az, hogy valóban feltámadott!"

Pilinszky János e hitvalló szavaival kívánok nektek boldog, szép húsvétot!

Pál atya

Nem a mennyiség, hanem a minőség a szellemi erőnek sarkalata, s eszerint éppen nem azért forog veszélyben létünk, mert kevesen vagyunk, hanem mert súlyunk oly parányi.

Széchenyi

Az asszonyok dicsősége

Húsvét ünnepén két évezred örömujjongása zeng az egész keresztény világban. A feltámadt Jézust ünnepeljük, de mindjárt, mint édes illat, a szent asszonyok, különösképpen Mária Magdolna dicsősége száll az ég felé.

Elsősorban ugyan a férfiak világa volt ez a kétezer esztendő, ámbátor a Megváltó feltámadásának nyomait kutatván a régi magyar irodalomban, a szeretetükkel hűséges asszonyokról való megemlékezések tárulnak elénk. Mert bizony a megfeszíttetés gyötrelmeit is — a szeretett tanítványon kívül — csak az asszonyok szenvedték együtt Krisztussal. Szintúgy ők voltak az egyedüliek Jézus sírjánál. Mária Magdolna merészkedett be elsőnek a sírboltba. Az evangélium középkori magyar fordítói, a másoló barátok és apácák, mint például Sövényházy Márta 1530-ban, drámai hangú kis elbeszéléssé kerekítették a sírbolti jelenetet. Mária Magdolna üresen találván a sírhelyet, kétségbeesve, az ősi magyar siratóénekek hangján ily szavakra fakad:

„Oh, én édes Istenem, az én lelkem megkeseredék, és én szívem meghasada, mert én szeretett mesteremnek testét elvették; keresem, nem lelem, kiáltám, se szóla énhozzám. Keljek fel ezért, keressem meg Jeruzsálemnek utcáját és fussam be mind ő kerölését, keressem meg, kit az én lelkem kéván. Meggerjezék az én szívem az én uramnak szerelmében. Kévánnám láthatnom én uramat."

A tudós protestáns prédikátor, Bornemisza Péter is szerelmetes szavakkal gazdagította az evangélium szövegét. Ha előbb nem, hát nála már nyilvánvalóvá lett számunkra, hogy a Szentírás valóban „a magyar irodalom bölcsőjének" tekinthető. S ő már magasztalja is az asszonyokat:

„Ez jó asszonyok annyi buzgó szerelmet vöttek vala Jézushoz, hogy nagy kínjába is mindhalálig mellette az keresztfa alatt nagy sírva és sóhajtva és mind sötét estvelig míg eltemetnék, ott forganának, jelentvén a buzgóságos édességöket... Sem az őrzők, sem papi fejedelmek, sem balgatag csufoló községgel semmit nem gondolnak. Nem kicsiny lelki erősség ez ily gyenge asszonyokban..."

A régi magyar korok asszonyai hálás szívvel, s talán nem kis büszkeséggel olvasták, hogy egy közülük, Mária Magdolna, bizony bátorságosan állott a katonák elé, „kit nagy erős firfiak is nem mertek volna műelni". Vaj, mily igaza vagyon a 20. század krónikásának: „Így válik a húsvét hajnali elmélkedés az egyébként lebecsült női nem dícsérő méltatásává."

A Jezsuita Pázmány Péter kardinális, esztergomi érsek szinte egekbe lendítő méltóságot ajándékozott Mária Magdolnának és az őt követő asszonyoknak:

„Ó, csudálatos asszonyok, hová mentek ily hajnalban? Tudjátok-e, hogy nem bátorságos ilyenkor járni? Mit akartok a koporsónál? Vagyon-e híretekkel, hogy Krisztus koporsóját bépecsétették és vitézeket rendeltek melléje, kik őrizzék, hogy senki meg ne nyissa? Felmeritek-e szakasztani a pecsétet? Elűzhetitek-e az őriző vitézeket? Lefordíthatjátok-e a nagy követ? Semmi efféle gondolat meg nem tartóztathatja a szent asszonyokat.'"

Ez a szellem hozta át a 18. század vallásos költészetét is, és már kezdettől fogva át meg átjárta a népi vallásosságot. Jézus feltámadásának fényében fürödve dicsőültek meg Mária Magdolna és asszonytársai, magukhoz dicsőítve minden korok Krisztus Jézushoz hű asszonyát.

Jákli István

A Lourdes-i közös Nemzeti Zarándoklat

Készüljünk fel a zarándoklatra!

Május végén Lourdes-ba zarándoklunk, ahol annyi csoda történt: lelki és testi gyógyulás. Mindnyájan már most gyűjtjük és szorgosan rendezzük, elménkben forgatjuk és szívünkben megimádkozzuk gondjainkat, örömeinket és kéréseinket.

Egyetemes lesz ez a zarándoklat és egyben első, annyi sok és nehéz év után, közösen fellélegzünk és hálát adunk. A zarándokok nagy tömegében látszik majd, hogy teljesen elveszünk, de az első megilletődés után már Lourdes a mi otthonunk lesz, hisz ott van Anyánk, a Magyarok Nagyasszonya.

Készüljünk fel testben és lélekben. Senkinek nem lesz könnyű, igazi zarándoklat lesz, áldozattal jár és sok tapintatot, fegyelmet követel. Lelki erőfeszítés az egyház közösségében történhet, ami nem zárja ki a komoly személyes megértést, életünk új utakra irányító kegyelmi vezetését.

Őseink nyomába lépünk, akik Máriacell mellett, Trierbe, Csensztochovába, Aachenbe, a bajorországi Altöttingbe, ezen kívül Achioggiaba és még a franciaországi Rocamadourba is elzarándokoltak. Az ő áldozatukat nem tudjuk már megújítani, hisz gyalog, vagy lovaskocsin mentek, viszont az ő lelkületük, amit mi örökölni akarunk, nagyon is a mi közös ősi magyar kincsünk. A hűséges és odaadó Mária-tisztelet a magyar nép közös értéke, amióta Szent István király Mária oltalmába ajánlotta népünket. A máriatisztelet szorosan összefügg hazánk történetével. A megpróbáltatás napjaiban őseink a Nagyasszonyhoz menekültek, és az ő erejével ezer veszély között is mindig talpra állt a nemzet. Népünk Máriát, pátrónáját a Szeplőtelen képében tiszteli: Istennek anyját a Szeplőtelen Szüzet, Nagyasszonyunkat és Pátrónánkat ünnepeljük, Krisztus Urunkat, Ő szent Fiát imádjuk, – tartja az ősi hagyomány.

Lourdes Krisztus központú búcsújáróhely, ahol a Szűzanya minket is felszólít: Tartsatok bűnbánatot, – mondotta Bernadettenek. A testi-lelki megújulás a célja ennek a zarándoklatnak. A betegek a világról összejött több ezer beteggel együtt, egymás hitén és a másik nyomorúsága láttán erősödnek meg saját életük elfogadásában. Lélekben mindnyájan megújulhatunk, hisz a Forráshoz megyünk el, aki maga Jézus Krisztus, ott Lourdes-ban különösen aktuálisan ajánlja az Élő vizet, a Szentlelket.

A mennybemenetel ünnepén lesz zarándoklatunk csúcspontja, éppen ezért, az angyalok szava szól hozzánk: Miért álltok és néztek? Nemzeti zarándoklatunk népünk jövőjéért lesz, induljunk, menjünk tovább a Szentistváni örökség útján a hitben, és igazi értékeinket valósítsuk meg.

Szabó József (Mannheim)

A „láncos kereszt" története

Mint minden évben, idén is Lourdesban gyültek össze kiküldöttek a világ minden tájáról, hogy megbeszéljék, illetve előkészítsék a soron következő Lourdes-i zarándoklatokat. Február 11-én, az első jelenés 134. évfordulóján 650 delegált részvételével úgy határoztak, hogy az idei Lourdes-i zarándoklatok közös programjának mottója legyen: „Lourdes ou l'appel des pauvres!" = Felhívás a szegényekért.

Nekünk, magyaroknak azonban külön is jó okunk van a májusi nagy nemzeti zarándoklaton való részvételre: hálát adni a Szűzanyának a szabadság ajándékáért és buzgón könyörögni a még mindig szenvedő testvéreinkért.

A Lourdes-i kétnapos közös program egyik fénypontja lesz az ún. „láncos kereszt"-nél tartandó ünnepség, amelynek keretében a keresztről levesszük azt a láncot, amely a magyar egyház rabságát jelképezte.

Hogyan és mikor került ez a kereszt Lourdes-ba? Íme a történet.

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc legázolása olyan mélyen megrendítette a francia Msgr. Jean Rodhain atyát, hogy saját iniciatívájából nem sokkal utóbb, 1957 tavaszán, kisebb magyar zarándokcsoport jelenlétében, állított fel egy egyszerű fakeresztet, arra láncot helyezett, jelképezve ezzel a magyar egyház rabságát és egyben kifejezve szolidaritását a szenvedő magyar néppel. Rodhain atyáról tudni kell, hogy ő alapította a Cité St. Pierre nevű, több vendégházból álló zarándokszállást, ahol azokat a zarándokokat fogadják be, akik nem tudják lourdesi tartózkodásukat anyagilag fedezni. A Cité St. Pierre egy hegyoldalban épült, Lourdes-tól másfél km. távolságra és itt, 1957 óta évente ezer magyar zarándok is ingyen kap 3 napra szállást és ellátást.

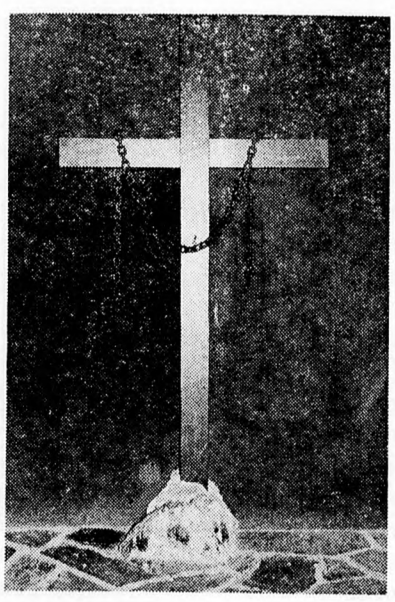

A bevezető sorokban említett konferencián a nyugati magyar katolikus hívek képviseletében — a Franciaországból nemrégiben a mannheimi magyar misszióhoz jött — dr. Szabó József atya vett részt és ott a helyszínen sikerült neki Rodhain atya utódával hosszasabban elbeszélgetni a láncos kereszt történetéről.

„Ennek a keresztnek felállítása — mondotta a francia atya — elsődlegesen emberi gesztus volt, hiszen mi hívő emberek együtt szenvedünk minden szenvedővel. Itt, Lourdes-ban, az idezarándokolt hívő emberek a Boldogságos Szűzanya hívására felelnek. Ennek szimbóluma a kereszt, amely mindenkinek fennen hirdeti a francia testvér-egyház szeretetét minden „vasfüggöny mögött élő", megláncolt, szabadságában, hitéletében akadályozott egyház felé. Ilyen értelemben — mondotta a monsegneur — ez a kereszt nem volt és nem lehet semmiféle politikai cél eszköze, — majd így folytatta: Az 1992. májusvégi zarándoklat egy kort zár le, a lánc levétele jelképezi az ún. „Église du Silence", a hallgató-, vagy értelemszerűen, az elnémított egyház megszűnését. Magyarország és minden felszabadult ország hirdesse bátran az evangéliumot, élje meg és tanúsítja, hogy Jézus Krisztus minden nép Üdvözítője. Ez az ünnepi aktus minden népnek, bárhol is él itt Európában, azt hirdeti: csak együtt tudjuk építeni a jövőt. Ahogy láncszem a láncszemhez kapcsolódik, úgy kell a népeknek is egymásba fogódzniok a krisztusi szeretetben, ami az egyházunk célja. Vigyék a láncot — mondotta befejezésül a francia atya — ez a szabadság kezdetét jelzi, hiszen Európában és a világon is vannak népek, amelyek még nem élhetnek a Krisztus Urunk által hirdetett szabadsággal. — Hozzáfűzte még: Erre az ünnepi órára meghívjuk a Lourdes-i püspököt, az ott tartózkodó párizsi érseket s a világból összejött zarándokok jelenlevő képviselőit."

Hozzátartozik történetünkhöz, hogy 1989-ben megfordították a keresztet, mivelhogy Magyarország számára elérkezett az igazság órája. Közölt képünk ezt a megfordított keresztet mutatja, így nem látható rajta az eredeti felirat: „Édes Szűzanya! — Igazságot Magyarországnak!"

Igen, most elérkezett az idő, mikor a világ hívő magyarsága hálatelt szívvel köszönheti meg a Szűzanyának, ezer év óta a mi nagy égi pártfogónknak, a szabadság ajándékát s a jövőbe tekintve együtt könyöröghet Hozzá és Hazánk felvirágzásáért s nehéz sorsban élő kisebbségi testvéreinkért. **Szamosi József**

A zarándoklat jelvénye

Az egyetemes Lourdes-i zarándoklatra, de más zarándoklatokra is gondolva, terveztük meg a „Patrona Hungariae" feliratú jelvényt. Legyen ez a jelvény látható jele egységünknek és kifejezője a közös szentistváni örökség ébrentartásának. Így nemcsak a jelen zarándokok, hanem otthon maradó testvéreink is hatékonyabban kapcsolódhatnak be ebbe a világot átölelő, őseinket követő hálaadó és könyörgő zarándoklatba. Mindenki, aki Lourdesban ezt a jelvényt hordja, ezreket képvisel, értük és velük együtt imádkozik a Magyarok Nagyasszonya védelme alatt.

A zománcból készült jelvényt a Magyarok Nagyasszonya fehér alakja uralja, körben 12 arany csillaggal. Az alsó részen nemzetiszínünk fehér sávjában a „Patrona Hungariae" felirat, a hátlapon „Lourdes 1992" olvasható.

Az eddigi zarándokkönyvek folytatásaként Lourdesi Zarándokkönyv is megjelenik az új magyar mise szövegeivel. Ez a könyv egyúttal a régi ún. „vademecum"-ok, tehát „Útikönyvek" utódja is szeretne lenni, hogy az útonlévő papok egy kis könyvvel a kezükben tudjanak magyar misét bemutatni, vagy a hívek imádkozni. Mindkettő: a Zarándokkönyv és az embléma, még húsvét előtt megjelenik. Addig is a következő címen lehet megrendelni és további felvilágosítást kapni: Dr. Szabó József, Max Joseph Str. 46, D-W-6800 Mannheim 1. Húsvét után a lelkészeknél is kapható. ■

Magyar Pax Romana Pozsonyban

A szlovákiai magyarság életében jelentős esemény történt ez év február 22-én: Pozsonyban hosszas előkészítés után megalakult *a Cseh-Szlovákiai Magyar Keresztény Értelmiségiek Szövetsége* (CSEMKÉSZ). Az alakuló ülésen mintegy száz érdeklődő vett részt az ország minden tájáról. Az előadók felmérték a magyar keresztény értelmiség helyzetét és feladatait a mai szlovákiai társadalomban. Szükségesnek látszik olyan munkaközösségek, helyi szervezetek kialakítása, amelyek országszerte a magyar keresztény értelmiség képzését, megerősítését szolgálnák.

Az előkészítő bizottság nevében *Gyurgyik László* vázolta azokat az okokat, amelyek az összefogást elindították: „Az elmúlt évek pártdiktatúrája ránk, keresztény magyarokra dupla tehertételként nehezedett — mondotta. Az értelmiség nagyrésze a keresztény szellemiségtől eltávolodott. Itt állunk a legkülönbözőbb társadalmi feladatok előtt, melyekre keresztény magyarokként is választ kell adnunk, — és így folytatta: Ahhoz, hogy véleményünk, meggyőződésünk válaszra, visszhangra találhasson, először nekünk, magyar keresztény értelmiségieknek kell *Lélekben és Igazságban* megfogalmaznunk, egyeztetnünk álláspontjainkat. Ezért jöttünk össze, hogy ennek a párbeszédnek, feladatvállalásnak, közös munkának, cselekvésnek az alapjait lerakjuk. Tudjuk, hogy az előttünk álló feladatok sokszorosan meghaladják erőtartalékainkat." Gyurgyik elmondotta még, hogy az elmúlt időszakban a kisebbségi közéletet sem a párbeszédre való készség, sem a tolerancia nem jellemezte. Sokan talán ma is úgy gondolhatják, hogy a jelenlegi körülmények nem a legjobb hátteret biztosítják az új kezdeményezésnek. De még többen vannak, akik szeretnének kérdéseikre őszinte, párt- és csoportérdekektől mentes választ kapni és igénylik az egyazon igazságokat vallók közösségét. „Kötelességünk a keresztény igazságokat mások számára is hozzáférhetővé tenni". Gyurgyik László azt is hangsúlyozta, hogy a Kassáról indult *Prohászkás Mozgalom* hagyományait kívánják folytatni: „Magyarként vállaljuk saját értékeink, kultúránk, nemzeti adottságaink teljességét. A több évtizedes szellemi elzártság után csak akkor leszünk képesek választ adni napjaink kérdéseire, ha megismerkedünk a kereszténység mai eszmeáramlataival. Ezért kívánjuk felvenni a kapcsolatot a keresztény katolikus értelmiség nemzetközi szervezetével, a svájci központú Pax Romanával".

Az alakuló ülésnek számos vendége a határokon túlról érkezett: így a nyugati Magyar Katolikus Értelmiségi Mozgalom régebbi elnöke, *Skultéty Csaba* (Neubiberg) és jelenlegi elnöke, *Galambos Gyula* (Bázel). A Prohászkás Mozgalom régi gárdájának két képviselője üdvözölte az új pozsonyi kezdeményezést: *Göndöcs László* (Budapest) és *András Károly* (München).

Az ülés résztvevői megválasztottak egy háromtagú ügyvívő testületet *Csáky Károly, Gyurgyik László* és *Sebők Zoltánné* személyében. Az ő feladatuk előkészíteni a nyárra tervezett első közgyűlést, amelyet egy hétvégi konferencia keretében kívánnak megtartani.

—s —a

Mehrle Tamás köszöntése

A berni magyar katolikus misszió bensőséges ünnepség keretében ünnepelte Mehrle Tamás, svájci magyar főlelkész, 80. születésnapját. Az ünnepelt 1931 őszén lépett a domonkosok rendjébe. Tanulmányait Grácban és a dél-franciaországi St. Maximinben végezte és 1937-ben Toulonban szentelték pappá. Franciaországi tanulmányai alatt kapcsolatban állt a francia katolikus értelmiségiek és írók elitjével: Maritainnel, Claudellel és Bernanosszal. Innen Rómába vezetett az útja, ahol az Angelicumon doktorált. Ott még láthatta XI. Piuszt és résztvett XII. Piusz első audienciáján. 1940 és 1950 között Budapesten, a rendi főiskolán filizófiát és dogmatikát tanított. Az egyházi rendek feloszlatása után P. Badalik Bertalan püspök hívására a veszprémi papneveldében oktatta a filozófiát. A papnevelő intézet likvidásása után püspöke könyvtárosként kívánta alkalmazni, de ehhez az állami egyházügyi megbízott nem járult hozzá. Azt kívánta, hogy Mehrle atya tanulja meg az „igazi munkát", azaz legyen gyári munkás. Hosszas állásker-sés után a kőbányai szerelvénygyárba vették fel segédmunkásnak. Felvételekor a párttitkár megfenyegette, ha a gyárban „agitálni" kezd, akkor „el fognak bánni" vele. A munkások szeretettel fogadták „Mehrle szakit" és különösebb „agitáció" nélkül is híre ment annak, hogy egy tudós pap dolgozik közöttük. A kőbányai éveknek egy súlyos tüdőgyulladás vetett véget. Az 1956-os szabadságharc leverése után nem volt kilátása papi hivatásának gyakorlására és ezért Nyugatra menekült és Svájcban a magyar egyetemisták lelkésze lett. 1960-ban a fribourgi egyetem teológiai fakultására nyert meghívást és itt tizennégy éven át tanította a dogmatikát. Ezalatt kétszer választották meg a kar dékánjának. Még a 60-as években megválasztották a fribourgi domonkos rendház per jelének, s ma is ő a ház gondnoka. Számos rendi feladata mellett a tudós teológus ma is német, francia és svájci szemináriumokban és kolostorokban tanít dogmatikát. Tudományos munkássága mellett megmaradt „Mehrle atya" — hiszen hívei így szólítják — mindig lelkipásztornak. Egész Svájcban vállal helyettesítéseket és szentmiséi, prédikációi mindig mélységes élményt jelentenek híveinek. Amikor Msgr. Pfeiffer Miklós visszavonult a főlelkészségtől, készséggel vette át a svájci magyar katolikus főlelkész feladatait. Mehrle professzor tagja a Mindszenty Alapítványnak és a bíboros végrendeletének megfelelően az elmúlt év májusában hazakísérte századunk legnagyobb magyarjának haló porait. Az esztergomi bazilika lépcsőjén mondott emlékbeszédében, — amint ezt a bécsi Die Presse kiemelte —, tükröt tartott a magyar katolikus egyház elé; bátran, megalkuvás és szépítgetés nélkül. S míg mások ebben a szép, magyar életkorban már csak emlékirataikon dolgoznak, Mehrle atya ma is, lelkipásztori és tudományos munkássága mellett is, az Életünk hasánbjain síkra száll a modern téveszmék ellen és mindenkinek érthető módon védi hitünket.

A berni ünnepélyen dr. Ódor László, svájci magyar nagykövet, méltatta a jubiláns fáradhatatlan munkásságát hazánk szolgálatában s Mehrle professzort „népünk gyöngyszemének" nevezte, aki egész küzdelmes életén keresztül, a szám-űzetésben is, Magyarországért csillogott. Dr. Csizmás Mihály, a berni magyar egyházközség elnöke, ünnepi beszédében rámutatott arra, hogy Mehrle atya élete és munkássága beleszövődött a magyar nép és a magyar katolikus egyház legzivatarosabb korszakába.

MT (Bern

Helyreigazítás Harangozó Ferenc életrajzához

Mindkét németországi magyar havilap, az Életünk és a Nemzetőr is, meleghangú nekrológban búcsúztatta dr. Harangozó Ferencet, aki 1991. december 23-án, 84 éves korában Szombathelyen halt meg. A Burg Kastl-i Magyar Gimnázium nyugalmazott igazgatója, akit nemcsak diákjai, hanem még mi szülők is csak Bimbam néven emlegettünk, rászolgált a szép megemlékezésre, sőt többet is érdemelt volna. Mert a több mint nyolc évtizedet, amit megélt, nemcsak a jó pap szokásos munkája töltötte ki, hanem teli volt viszontagsággal, küzdelemmel, szenvedéssel is. Mindkét nekrológ megpróbálta röviden összefoglalni ezt az életet, de a történetbe sajnos becsúsztak hibák is. Az Életünkben inkább csak elnézés az, hogy „1936—37-ben Mindszenty apátplébános káplánja Zalaegerszegen", holott Pehm József csak 1941-ben vette föl a szülőfalujára utaló nevet. Bántóbb újságírói felületesség a Nemzetőrben az, hogy Harangozó Ferenc „1935-ben Zalaegerszegen káplánkodott Mindszenty hercegprímás mellett.

Mindkét nekrológban található azonban egy elég súlyos ténybeli tévedés is. Az Életünk szerint „a II. világháború kellős közepén három évi csaknem életveszélyes lelkipásztori tevékenység következik Muraközben". A Nemzetőr cikkírója azt is tudni véli, hogy Harangozó Ferenc „a háború alatt püspöki helynökként (!) volt esperes plébános a Muraközben. Beszélvén a horvát nyelvet is, mindent elkövetett, hogy a horvát és a magyar lakosságot egymással kibékítse." Mi ezzel szemben a való igazság? Én kerek ötven esztendővel ezelőtt Harangozó Ferencet mint esperes plébánost ismertem meg, de nem a Muraközben, hanem a Murától északra fekvő Tisinán, magyar nevén Csendlakon. A szlovén Tisina ugyanis azt jelenti: csend, szélcsend. Vend születésű felejthetetlen öreg barátommal, Pável Ágostonnal a visszacsatolt Vendvidéket jártuk, én a műemlékek kedvéért, ő rokonait, barátait kereste föl. Így látogattuk meg útban Alsólendváról Muraszombatba, Harangozó Ferit is, és egyúttal megnéztük a falu tekintélyes nagyságú gótikus templomát. A templomról és egy regedei (radkesburgi) várkapitány német feliratú sírkövéről fényképeim vannak, de a fiatal szikár esperessel folytatott beszélgetés emléke maradt meg igazán bennem. Harangozó Ferenc anyanyelveként beszélte a horvátot, és nem volt nehéz neki szót érteni vend vagyis szlovén nyelvű híveivel is. Többször is jártam ezeken a tájakon, meg Muraközben hivatalos kiküldetésben is, de sehol senkivel se találkoztam, aki olyan tisztán látta volna a visszacsatolt területek nemzetiségi problémáját, mint a csendlaki esperes, akit csak évtizedek múlva mint Bimbam igazgató urat láttam viszont.

Bogyay Tamás

LAPSZÉLRE

Döbbenten olvasom a hírt, hogy az amerikai legfelsőbb ferences rendi vezetőség elhatározta az Egyesült Államokban meglévő két magyar ferences közösség: a Kapisztrán Szent Jánosról, illetve Szent Istvánról elnevezett kusztódia felszámolását. Arra hivatkoznak, hogy „az utóbbi években világossá vált, miszerint a magyar menekültek lelki gondozására nincs igény többé (??), egy külön magyar ferences testvériségben"; ezenkívül a magyarok lelkigondozása elvégezhető akkor is, „ha a magyar ferencesek egy amerikai rendtartományhoz tartoznak" ... S még nincs is vége...

Mint ismeretes, Youngstownban magyar hívek és ferences papok, szerzetesek alapították meg az „Amerikai Csíksomlyót". És most alig van remény arra, hogy ez a több mint 30 éves kegyhely magyar kézen maradjon, tulajdonjogilag is az amerikai rendtartomány tart rá igényt. Mindez azt is jelentheti, hogy egy tollvonás megszünteti a 99 éves Katolikus Magyarok Vasárnapját, sok tízezer hívőt fosztva meg egyetlen magyar nyelvű hetilapjától.

Mi magunk, főleg politikai téren, nem mindenben értettünk egyet a Vasárnappal, de kíméletlen elhallgattatását bizony katasztrófának éreznénk. Bízunk abban, hogy az amerikai magyarságban van elég öntudat, erő és áldozatvállalásra való készség és életben tudja tartani e nagymúltú, nélkülözhetetlen lapját.

— sijó —

A LOURDES-I MAGYAR ZARÁNDOKLAT PROGRAMJA:

1992. MÁJUS 26, KEDD:
17.30 órakor szentmise a X. Pius bazilikában.

1992. MÁJUS 27, SZERDA:
8.30 órakor szentmise a Rózsafüzér bazilikában.
10.00 órakor magyar áhítat a Salle de Notre Dame-ban.
14.00 órakor bűnbánati liturgia a Bernadette templomban.
16.30 órakor szentségi áldás a betegeknek.
17.30 órakor magyar áhítat, majd a még érkezők fogadása.
20.45 órakor gyertyás körmenet.

1992. MÁJUS 28, ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK:
7.30 órakor ünnepi szentmise a jelenési barlang előtt.
9.45 órakor magyar áhítat a Hemicycle-ben.
14.00 órakor keresztút.
15.00 órakor szentségi áldás.
16.00 órakor lánclevétel a Cité St. Pierre-ben.
20.45 órakor gyertyás körmenet.

1992. MÁJUS 29, PÉNTEK:
8.30 órakor szentmise a Bernadette templomban.
10.30 órakor magyar áhítat a még maradóknak a Salle de Notre Dame-ban.

1992. MÁJUS 30, SZOMBAT:
8.00 órakor szentmise a X. Pius bazilikában.

KATOLIKUS—ZSIDÓ TALÁLKOZÓ BUDAPESTEN

Háromnapos nemzetközi katolikus-zsidó találkozót tartottak a Magyar Katolikus Püspökkari Titkárság tanácstermében. A találkozón résztvettek a *Szentszék részéről Pier Francesco Fumagalli*, a Zsidókkal folytatott párbeszéd Pápai Tanácsának titkára, a zsidóság részéről pedig a Vallásközi Párbeszéd Nemzetközi Zsidó Bizottságának és egyéb zsidó szervezeteknek képviselői. A megbeszélések során *Kovács Endre egri segédpüspök* a tanácskozás céljául „az ellentétek feloldásán kívül a közös munka továbbfejlesztését" és minden antiszemitizmus megakadályozását jelölte meg. *Schweitzer József, az Országos Rabbiképző Intézet főigazgatója, James Rudin New York-i rabbi* és *Mordecai Waxman, az amerikai Zsinagógák Szövetségének elnöke* az együttműködés alapjait és lehetőségeit vizsgálták. Ezzel kapcsolatban a résztvevők megegyeztek abban, hogy a zsidóságra vonatkozó katolikus zsinati teológiát hozzáférhetőbbé kellene tenni. *Mayer Mihály pécsi püspök* azt javasolta, hogy tartsanak rendszeresen közös imanapot s a hittudományi főiskolák tanárai tartsanak egymással kapcsolatot. Márciusi ülésén a Magyar Katolikus Püspöki Kar elhatározta magát az újabban észlelhető antiszemita megnyilvánulásoktól.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Halottaink: Dr. Fejér Ferencné, Mária, életének 82. évében rövid szenvedés után 1991 szeptember utolsó hetében meghalt. Gyászoló férje, **dr. Fejér Ferenc,** 85 évesen, december 21-én, 50 évi boldog házasság után követte feleségét, hirtelen halál következtében. **Majláth Anna,** szül. **gávai Karakas,** a szentségekkel megerősítve, hosszabb súlyos betegség után január 20-án elhunyt. Temetése február 11-én volt a Grinzing-i temetőben. Gyászolják: Judith, Éva leányai és Sophia unokája. **Tatár Margit,** angolkisasszony nővér, január 22-én, 79 éves korában az örök hazába költözött. 1973—87 között fordító és lektorként működött az OPUS Mistici Corporis kiadónál. Később St. Pöltenbe került, de mint nyugdíjas is fáradhatatlanul fordított, dolgozot tovább és így gazdagította a magyar vallásos irodalmat. **Halász Irma Mária,** február 6-án, hosszú, súlyos betegség után 90 éves korában elhunyt. Temetése Neufünfhausban, február 22-én volt. Az örök világosság fényeskedjék nekik!

Linz: Keresztelő: Február 8-án a Magyar Otthon kápolnájában megkeresztelték **Vas Edwardot,** V. Elemér és Póka Katalin fiát.

Az örök hazába költöztek: Vizi Antal honfitársunk január 25-én, 78 éves korában (Flötzerstr. 3). Buzgó hívőnk volt. Amikor halálos ágyánál meglátogatták és vittek szent útravalót, azt a szép kijelentést tette: „Az, hogy eljött, még az orvosnál is többet jelent". Január 31-én mondta érte Msgr. dr. Balogh Vince plébános az engesztelő szentmiseáldozatot, és ugyanezen a napon szentelték be földi maradványait. **Bödő Ferdinánd** honfitársunk (Scharitzerstr. 33), 70 éves korában visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

FRANCIAORSZÁG

Halálozás: Tragikus körülmények között elhunyt 27 éves korában, 1991. szeptember 19-én, **Caroline de Kiss de Nemeskér.** Temetése szeptember 20-án volt a nagyszülei melletti sírboltban a Les Molières-i temetőben. Nyugodjék békében!

Párizs: A keresztség szentségében részesültek: Nagy Patricia, N. Imre és Farkas Ariana-Flavia leánya, február 8-án. **Guichard Silvere, Guichard Hedwige** és **Guichard Marine,** G. Patrik és Murguet Marie-Rose (fogadott) fia és (fogadott) leányai, március 7-án. **Tóth Sebastien Mathias,** T. Árpád és Bijan Sandrine fia, március 7-én.

Szentségi házasságot kötöttek: Könyves Kálmán és **Káplár Magdolna,** január 11-én.

Az örök hazába költöztek: Albisy Józsefné, szül. **Doni Denise-Renée** Párizsban, 1991. november 9-én. Született: 1920. május 30-án Párizsban. **Fehér Mária,** Pásztor Bálintné édesanyja, Lille-Five-ben, 1991. november 15-én. Született: 1906-ban, Feketicz (Bácska). **Körmendi Károly,** Créteil-ben, 1991. november 27-én. Született: 1932. nov. 2-án. **Csató Emil,** Pantin-ben, 1991. december 17-én. Született: 1921. február 25-én. **Vardai Helene,** Royan-ban, 1992. január 2-án, 75 éves korában. Született Breuil-ben. **Madovánszky Pál,** Roubaix-ban, január 27-én. Született Békéscsabán, 1900. október 10-én.

NÉMETORSZÁG

München: Feigi Zsolt Paul és **Balla Edit** január 11-én szentségi házasságot kötöttek a Damenstift-templomban. Gratulálunk!

Halottaink: Tóth Zoltán, 30 éves korában. Temetése január 24-én volt. **Rajnai Emil,** 78 éves korában, január 28-án temették. **Csonka Mária,** 75 éves korában. Temetése február 13-án volt. Nyugodjanak békében!

SVÁJC

Lausanne: A keresztség szentségében Isten kegyelmi gyermekei és az Egyház tagjai lettek 1992. január 18-án, **Piedl Orsolya Györgyi,** P. János és Nagy Györgyi Margit leánya. **Mihók Jennifer Laura,** M. Tamás és Nagy Györgyi Margit leánya. A kedves szülőknek és keresztszülőknek sok örömet és türelmet kívánunk a gyermekek nevelésében, a jó Isten növessze őket nemcsak korban, hanem jóságban, szeretetben és engedelmességben.

*

A keresztség az első és legszükségesebb szentség, mely az eredeti bűntől megtisztítja és megszenteli az ember lelkét és az anyaszentegyház tagjaivá tesz bennünket (hittankönyv). A keresztség által leszünk Isten kegyelmi gyermekeivé. Névés születésnapunkat megünnepeljük, így illő, tanulságos és a hit átadása szempontjából igen fontos lenne, hogy megemlékezzünk arról a napról és minden évben, amikor Isten népének tagjaivá, Isten gyermekeivé lettünk.

MAGYAR PAP BELGA MAMÁJA

Bánatos szívvel, de Isten akaratában megbékélten közlöm kedves magyar híveimmel és barátaimmal, hogy jóságos nevelőmamámat,

MOORS Krisztina Aldegondát
özv. SNIJCKERS Mártonnét

magához szólította az Úr, életének 92. évében.

Született Genkben, 1900. október 3-án, elhunyt 1992. február 25-én, Genk-ben, megerősítve a betegek szentségével. Csendesen hunyt el, mint csonkig égő gyertya. Életerejének lassú elfogyását megadással hordozta. Jóságát mint fogadott fia 46 éven át élvezhettem.

Temetése gyászmisével Genk centrumban, a Szent Márton templomban, 1992. március 31án, kedden 10.30 órakor volt. Mise után ott kísértük ki utolsó nyugvóhelyére, 11 éve elhunyt pap fia és hét éve elhunyt szeretett férje mellé.

Kedves Mama!

Fiatalon elhunyt édesanyám helyett, a hadifogság után, tanulmányi éveim alatt és 40 éves papi életem idején, immár 46 éve második édesanyám lettél.

Nagy szeretettel gondoskodtál két papfiadról.

Saját szülöttödet immár 11 éve hirtelen magához szólította az Úr. Életed legnagyobb fájdalmát jelentette ez. És immár 7 éve szeretett férjedet is hívta, a papát, életének 93. évében.

Magadra maradva a papa halála után, egyetlen támaszod lehettem hosszú évekig. És ezt olyan szeretettel és ragaszkodással fogadtad, mint amilyennel én is tettem azt hűségesen.

Az utóbbi időben sokszor emlegetted elköltözött szeretteidet, most megérkeztél hozzájuk és én maradtam egyedül, de emlékedet életemen át őrzöm és imával kísérem.

Beteljesedett jócselekedetekben letöltött hosszú életed. Emlékezetes marad a genkiek szívében is. Mint papok édesanyja tevékeny voltál a „papok édesanyja" szervezetének körében. Mint tehetséges színjátszó, a papával együtt több mint 300 fellépésen a környéken ti voltatok a kedvelt kis öregek a színelőadásokon. Mint 40 évig fűszeres-gyümölcsüzletes, a kórházzal szemben, a kórház sok-sok betegét is vigasztaltad

Mama! Mindenért köszönet és hála!

Áldjon meg a jó Isten. Adjon békét, nyugalmat és az örök élet örömeit a mennyországban, ahol majd ismét reméljük a találkozást. **Dobai Sándor** (Liège, Belgium)

HALOTTAINK

Bécsben, február 16-án meghalt Balla Borisz író, szerkesztő. Az ún. „neokatolikus írók" táborához tartozott, előbb a „Korunk Szava" társszerkesztője volt, majd Possonyi Lászlóval és Aradi Zsolttal közösen megalapították az „Új Kor" és a „Vigilia" című katolikus folyóiratokat. Több éven át diplomáciai szolgálatot teljesített. Franciaországból feleségével együtt 1948-ban kivándorolt az Egyesült Államokba, ahol Syracuseban, később a New York-i St. John egyetemen tanított. Rövid szenvedés után szívinfarktusban halt meg 89 éves korában.

*

Február 18-án, 91 éves korában hunyt el Domokos Pál Péter, a kiváló népzenekutató és néprajztudós. Gyászmiséjét ugyanaznap délután mutatták be a budavári Mátyás templomban.

Domokos Pál Péter Csíksomlyón született katolikus földműves család 6. gyermekeként. Kolozsvárott szerzett tanári diplomát, de 1945 óta Budapesten élt, többször járt kutató és népzenegyűjtő úton Moldvában. Egy ideig Bartókkal is együtt dolgozott. Főmunkái: a sok kiadást megért „Moldvai magyarság" (1931), „Csángó népzene" (1956, Rajeczky Benjáminnal közösen) és az 1979-ben megjelent „Édes hazámnak akartam szolgálni" c. kötet. Ő fedezte fel a csíkcsobotfalvi Kájoni-kéziratot. Március 4-én temették el a budapesti Farkasréti temetőben. (Sz.)

Keresztények és a szabadság

A 34. Magyar Pax Romana Kongresszus tanulmányi hetét 1992. április 20, húsvéthétfő estétől április 26, fehérvasárnap reggelig Lillafüreden tartják. Rendezi a Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom — Pax Romana (München) karöltve az Országos Lelkipásztori Intézettel (Budapest), a Magyar Pax Romana Fórumba (Budapest) tömörült szövetségek támogatásával. Alábbi cikkünk mintegy „előhang" a konferencia témájához.

Az őszi Különleges Európai Püspöki Szinódus zárónyilatkozata bevezetésében leírja a jelenlegi politikai helyzetet, amelyet a totalitárius és tekintélyelvű kommunista világrendszer történelmi távlatokban csodaszámba menő összeomlása jellemez. Ma az otthon és a külföldön élő magyarság számára az a legfontosabb esemény, hogy vérontás nélkül megváltozott hazánkban az államrendszer, és a történelemben talán először van esélyünk arra, hogy igazán demokratikus, szociális, független, külpolitikánkban békés és modern jogállamot építsünk fel. A szinódusi nyilatkozat II. pontjában a következő megállapítást olvashatjuk: „A dolgok ilyetén állásánál sürgető feladat az Egyház számára az evangélium felszabadító üzenetét újból meghirdetni az európaiaknak".

Az elmélkedésekben és előadásokban felismerhetjük majd, hogy az Evangélium valóban a felszabadító igazság örömhíre, és hogy a történelem folyamán mindig voltak olyanok, akik tanúsították az Isten képmásának Jézus Krisztusban megnyilvánult szabadságát. De a *conditio humana*hoz és *christiana*hoz hozzátartozik „egyszerre igaz és bűnös" *(simul justus et peccator)* mivoltunk — miként *Luther Márton* főleg a Róm 4,5 és *Szt. Ágoston* nyomán tanítja. A történelemben ez a kétértelműség jellemzi nemcsak az egyes híveket, hanem a keresztények gyülekezeteit, sőt magát az anyaszentegyházat is. *Nagy Konstantin* óta elhomályosítja, sőt rossz hírbe hozza a szabadság evangéliumát az erőszakos térítés, az emberi lelkiismeretnek Isten nevében ismételten visszatérő gúzsba kötése, az államegyházi rendszer, a végső soron evangéliumi igazságokban gyökerező szabadságtörekvések elnyomása, amelyek aztán szembefordulnak az egyházzal. A történelemben ki indította meg e téren már annyiszor az elfojtás és elnyomás lavináját és ördögi körét? Nehéz már megállapítani.

Részesei vagyunk ennek a bűnös történelmi örökségnek. Gyakran csak ímmel-ámmal hirdetjük a szabadság evangéliumát. Ha szóba kerül a szabadság, akkor rögtön idézzük a szabadosság veszélyét. Ha véleményszabadságról beszélnek, máris a nézetek zűrzavarát emlegetjük. A szabadságot csak akkor teszszük a magunkévá, ha az egyház függetlenségéért küzdünk. De ha a személyes szabadság vagy akár Isten népének szabadsága forog kockán, akkor rögtön elhatároljuk magunkat. Ha társadalmunk mind szabadabb lesz, akkor egy, a hívei fölött gyámkodó, nagykorúságukat és beleszólási jogukat megtagadó, a szubszidiaritás elvét sértő egyházi közösség mindinkább idegen testté válik a társadalomban és a szellemi életben. *Paul M. Zulehner* professzor írja egyik újabb tanulmányában: „Az egyháznak a modern szabadságigénnyel való kiengesztelődése még messze nem történt meg". Ezt a „sürgető feladatot" kívánja szolgálni tanulmányi hetünk. **Boór János**

A lillafüredi Pax Romana tanulmányi héten ismert külföldi és hazai tudósok tartanak előadást, így többek között: Gánóczy Sándor teológus, Bence György filozófus, Surján László népjóléti miniszter, a KDNP elnöke, Boór János természetfilozófus, a „Mérleg" szerkesztője, Jelenits István bibliatudós, Nagy Endre szociológus, Vajda Mihály filozófus, Balogh Zoltán ref. lelkész (FIDESZ), Horváth Árpád filozófus és teológus, Farkas Beáta közgazdász, Weismahr Béla SJ filozófus stb. A kongresszust megnyitó Veni Sancte-t Seregély István egri érsek, a záró Te Deum-ot Gyulay Endre szeged-csanádi püspök celebrálja.

Érdeklődők jelentkezhetnek a KMÉM titkársága címén: Oberföhringer Str. 40, D-W-8000 München 81.

Hírek - események

Apor Vilmos püspök századik születésnapján, február 29-én, Győrött a székesegyházban emlékeztek meg a vértanú főpásztor életéről és áldozatáról. Az ünnepséget megelőző háromnapos lelkigyakorlaton P. Szőke János SDB beszélt, a tudományos emlékülésen Pápai Lajos megyéspüspök, Török József, a Pázmány Péter Hittudományi Egyetem dékánja, és Ternyák Csaba, Apor Vilmos boldoggáavatásának posztulátora (ügyvivője) tartottak előadást. Angelo Acerbi pápai nuncius a székesegyházban mutatott be szentmisét számos pap és szerzetes koncelebrálásával. Utána a Püspökvárban megkoszorúzták Apor Vilmos emléktábláját, amelyet a múlt évben avattak fel azon a helyen, ahol a főpásztort a halálos lövések érték.

*

A KIRCHE IN NOT — „A szükséget szenvedő egyház" elnevezésű segélyszervezet, amely az elmúlt 40 év során hathatósan segítette a kommunista országokban az üldözött egyházakat és amelynek a magyar katolikus egyház is sokat köszönhet, a Szentatya nagyrabecsülésének kifejezéseként, rendkívüli kiküldöttet kapott Josef Stimpfle augsburgi püspök személyében. A német főpásztor tolmácsolta a pápa jókívánságait a szervezet alapítójának, Páter Werenfried van Straaten-nak 79. születésnapja alkalmából.

350 éve telepedett le Magyarországon a Kalazanci Szent József alapította Kegyes Tanítórend (a „piaristák). Erre a rend jubileumi évvel emlékezik, amelyen tudományos találkozók, kiállítás, színházi- és egyéb előadások megrendezését tervezik. Ugyanakkor emlékeznek meg Pest város legrégibb iskolája, a budapesti Piarista Gimnázium 275 éves jubileumáról is. A piarista rendnek az 1948-ban bekövetkezett államosításáig tíz gimnáziuma volt, ebből a kommunista rezsím kettőt hagyott meg, a budapestit és a kecskemétit.

SEGÍTSÜNK A KIS GÁBORON!

Egy nyíregyházi házaspár, Kazár Miklós és Judit fordult hozzánk azzal a kéréssel, próbáljunk segíteni fiukon, a 11 éves Gáboron, aki különös fajta epilepsziában szenved, amelyet Magyarországon nem tudnak meggyógyítani. A család orvosa érintkezésbe lépett a torontói Hospital for Sick Children-nel, amely levelében értesítette, hogy a megküldött röntgen leletek alapján eredményes műtétet tudnának végrehajtani a fiún. A családnak nincs módjában megfizetni az itteni kórházi kezelés redukált költségét sem, amely mintegy 7—8 ezer dollárt tesz ki. Ezért a Kazár család az itteni magyarsághoz fordult, kérve, legyen segítségére, hogy fia meggyógyulhasson. Az adományok az alábbi címre küldendők: **The Herbie Fund, for Gábor Kazár. Thes Hospital for Sick Children, 555 University Ave., Toronto, Ontario, M5G 1X8. Canada.**

KÉT ÜNNEP EGY NAPON A KASTLI MAGYAR GIMNÁZIUMBAN

Március 15-i ünnepségünket az idén a számos beígérkező vendégeinkre való tekintettel 16-án tartottuk meg, s egybekötöttük iskolánk európai gimnáziummá való kinevezésének a megünneplésével. A 70 fős vendégsereg között ott volt az *eichstätti püspök, Karl Braun*, az ambergi járás főigazgatója, a bajor kultuszminisztérium képviselője *Dr. Städele úr*, az oberpfalzi kormány küldöttje *Stahl úr, Schmidt Domkapitular* karitász igazgató, továbbá a magyar Művelődési és Közoktatási Minisztérium államtitkára, *dr. Kálmán Attila*, a müncheni magyar konzul *Varga Antal úr*, a stuttgarti magyar kultúrközpont vezetője *Kalász Márton*, a környék iskoláinak igazgatói, egyesületek elnökei, a kastli polgármester és még számos más közületi és magán ember.

Ünnepségünk a járási főigazgató, *Dr. Wagner* meghívására az Amberg melletti theuerni kastélyban kezdődött ünnepélyes fogadással, amelynek keretében a főigazgató méltatta a magyar-német kapcsolatok jelentőségét és a kastli Magyar Gimnázium szerepét, kiemelve gimnáziumunk európai szellemét, amely Oberpfalz szerves kulturális kincsei közé tartozik. Gimnáziumunk jelenlegi miniszteri érettségiztető biztosa, a győri születésű *Einwachter úr*, szívhez szóló és megható módon beszélt a magyar történelem európai mértékű mozzanatairól, kiemelve a magyar nép szabadságszeretetét és a kastli Gimnázium jelentőségét. Beszédét általa végzett magyar versek németre való fordítása ékesítette, s végül öt nyelven kívánt gimnáziumunknak további sok sikert.

Ezután *dr. Kálmán Attila* tolmácsolta az óhaza üdvözletét, s beszédében kidomborította iskolánk összekötő szerepét Németország és Magyarország között. A díszbeszédeket diákjaink néptánca övezte, minekután az ünneplő társaság átvonult Kastlba, ahol a cserkészek díszőrsége és a már izguló szereplők várakoztak. Az igazgatói beszéd után diákjainkhoz *Karl püspök* úr beszélt, kihangsúlyozván örömét afelől, hogy iskolánk az európai úton a kereszténységet választotta annak kiindulópontjául és kísérőjeként.

Ezután a diákok által faragott emléktábla lelelplezésére került sor. Ezzel kapcsolatban a bajor kultuszminisztérium tanácsosa *Dr. Städele*, meghatódottságát és a bajor kultuszminiszter, *Zehetmair úr* jókívánságát tolmácsolta a jelenlévő tanári karnak és diákoknak, kiemelvén, hogy az illetékes bajor szervek az iskolát továbbra is teljes erővel támogatni kívánják. A tartalmas és dinamikus ünnepi programról, melyet diákjaink javarésze adott elő szavalat, tánc, ének és prózai előadás formájában, vendégeink a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. Amíg diákjaink az ebédlőt átrendezték, vendégeink *Vida Jánosné* sárközi népviseletet bemutató kiállításában gyönyörködhettek. A díszvacsorát jó hangulatban és barátságos beszélgetések közepette fogyasztottuk el, s vendégeink búcsúztatása a késő esti órákig tartott...

Szalay András igazgató

SEGÍTSÜNK!

Telenkó Miklós magyarországi görög-katolikus áldozópapot, fiatalon, 6 hónapi szolgálat után súlyos baleset ért és egész testére kiterjedően megbénult. Most németországi szakintézetben kezelik, a kezelőorvosok véleménye szerint reális esély van jelentős javulásra. A még mintegy 10 hónapos kezelés anyagi fedezetének előteremtésére széleskörű segítségre van szükség. Kérjük ezért anyagi támogatásra képes és kész honfitársainkat, küldjék adományaikat a következő címre: dr. med. Gabriella Nemes, D-8068 Pfaffenhofen / Ilm, Krankenhausstr. 72. Bankszámla: Sparkasse Pfaffenhofen, Konto-Nr.: 437 207, BLZ 721 516 50. Előre is hálás köszönettel. dr. Bacsóka Pál máriapócsi parókus nevében is dr. Nemes Gabriella.

APRÓHIRDETÉSEK

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Cegléd Teerületi Szervezete külföldön élő magyarok között sponzorokat keres egy használt, de jóállapotban levő terepjáró-mikróbusz megszerzéséhez, hátrányos szociális helyzetű családok ellátásának segítéséhez. Jelentkezőket az alábbi címre kérünk: Péntek Géza, Cegléd, Köztársaság u. 2, Magyarország.

Cecilia Boucher-Szakolczay, hites törvényszéki fordító, vállal franciáról magyarra és magyarról franciára fordításokat. Cím: Rue de Bosquet 7, B-7090 Braine-le-Comte. Tel.: 0032 67 55 39 78.

Budán, közel a Várhoz és metróhoz modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy **093 33 20 34 (Svájc).**

Németországi bejegyzésű, részben magyar tulajdonú építkező vállalat jó kapcsolatokkal rendelkező üzletkötő ügynököket keres, akik megfelelő alvállalkozói szerződéseket tudnak előkészíteni, illetve közvetíteni. **Telefon: (0036)** 1 1226 912. ☎ **(0049) 0621 81 86 03. FAX:** (0049) 0621 82 16 98.

Ha Magyarországra látogat és Szegedre kíváncsi, várja a **Marika panzió.** Családias vendéglátással, komfortos szobáinkkal, zártudvari parkolóval várjuk kedves vendégeinket. Szeged, Nyíl utca 45, Fax/Tel.: 0036 62 13 861.

Három szoba összkomfortos balatoni üdülő olcsón kiadó. ☎ (0049) 02 261 4 83 32.

FOGPÓTLÁS MAGYARORSZÁGON — NYUGATEURÓPAI SZÍNVONALON! A Bécs-Budapest főútvonalra eső Mosonmagyaróváron (15 km-re az osztrák határtól). Porcelánkoronák és -hidak, különleges elhorganyzású (beépített) fogsorok készítése, rövid határidőre, garanciával! Amíg a végleges készül, ideiglenes fogpótlást kap. Cím: PORCZA-DENT BT, Mosonmagyaróvár, Flesch Károly u. 11. H-9200, Pf. 54. ☎ 0036 98 16 028 vagy 0036 98 15 434.

Müncheni (Schwabing) **fogorvosi praxisba** tanulólányt keresünk, akit fogorvosi asszisztensnővé képezünk ki. Azonnal vagy későbbre. Dr. Dr. Bangha-Szabó, ☎ (089) 39 17 44, privát: (089) 98 14 84.

Velencei tónál, központban nyaralásra ház kiadó. ☎ 0036 1 201 5435.

Fonyódon, a Balaton déli részén 2 szoba konyha, hideg-meleg vizes tusoló, nyaralóknak kiadó. ☎ (0157) 31 211 (Svédország).

Kúriaszerű ház, 900 □öles telken, Jászságban eladó: 3 szoba, mellékhelyiségek, külön épületben alsókonyha, pince, fáskamra.

Príma föld, ház körül diófa, hársfák, akácok, orgonabokrok, néhány gyümölcsfa. Ár: 2 millió forint. Információ Zürichben:: Tel.: 01 / 362 29 68, Budapesten: 0036 1 202 79 61 01/362 29 68; Budapesten: 0036 1 202 79 61 (Gyila).

Minden műhelymunkát vállalok: esztergályozás, kovácsmunka, hegesztés stb. nagy és kis tételben. Nemesacél saját eljáráson alapuló megmunkálását, gázolajos fűtőberendezések készítését, úszómedencék stb. gyártását is vállalom. Berendezett műhelyem van. Cím: Galambos Ferenc, H-2344 Dömsöd, Kossuth L. utca 28/a.

Segítséget kérünk! Magyar-német „Aussiedler"-család, 2 gyermekkel (4, 10), 4 szobás lakást keres sürgősen München közelében, 1100 DM-ig. ☎ (07249) 40 69.

Balatonkenesén, (Balatontól 3 percre) 3 lakóhelységből álló, 4 férőhelyes, összkomfortos nyaraló 2 hétre kiadó, napi 60.— DM-ért. Telefon: 0036 1 15 60 67.

Budapesten lakást vásárolnék 40.000 DM-ig! ☎ (0221) 76 65 73 (D), vagy válaszokat „Sürgős" jeligére a kiadóba kérek.

Német állampolgár vagyok, 56 éves, 165 cm magas, egyszerű munkásnő, őszinte, egyedül élő, jó háziasszony, magyarul-németül beszélő magányos, nem dohányzó férfi ismeretségét keresem. Jelige: „Várok rád!"

Jó megjelenésű férfi, 40 / 174, keresi csinos, jó alakú, szép arcú hölgy társaságát, aki vállalna még gyereket és értékelni tudja a családi tűzhely melegét. Fényképes leveleket várok. Jelige: „Nem dohányzó".

Németországban élő, 60 éves, házias, nemdohányzó, őszinte hölgy keresi egyedülálló férfi ismeretségét házasság céljából. Jelige: „Piros rózsa".

MAGYAR NYELVŰ VIDEÓK, ÁDÁMFI, Pf. 29, D-5100 Aachen, ☎ (0241) 17 33 55.

MAGYAR SZENTMISÉK BÉCSBEN

Bécsben minden vasár- és ünnepnap van magyar nyelvű szentmise, mindig 10.30 órakor, a Német Lovagrend, árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, **Singerstr. 7** szám, **(Deutsch-Ordenskirche).**

Lelkész: Hegyi György.

A Bécsbe látogató magyarokat szívesen várjuk. A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

BALETT
MODERN / Graham
GYMNASTIK
FÜR KINDER

DANCE SCHOOL STUTTGART

JAZZ DANCE
CHARAKTERTANZ
AKROBATIK
UND ERWACHSENE

Akademische Ausbildung für Bühnentanz
Direktor M. G. Nagy
DANCE SCHOOL STUTTGART, 7000 Stuttgart 40 (Freiberg)
Adalbert-Stifter-Straße 101, Telefon:(0711) 84 51 73, 84 06 64

RÁTH MÁRTA, hites fordító
és tolmács, mayar-német és német-magyar fordításokat vállal.
Elfriedenstr. 41, 8000 München 82.
Telefon: (0 89) 4 39 53 83

FL INTERCOOP ®
NEMZETKÖZI FORDÍTÓIRODA
Műszaki és reklámszövegek, társasági szerződések, kereskedelmi levelezés, okiratok hiteles és Magyarországon is elismert német-magyar / magyar-német fordítása, valamint fordítások szinte bármely más nyelven. Szedés, nyomtatás, szövegszerkesztés számítógépekkel, lézernyomtatókkal. — Gyorsszolgálat.
D-4130 Moers 1, Neuer Wall 2, Pf. 1470
Telefon: 02841 / 23053
Telefax: 02841 / 23021 vagy 18424
Telex: 17 2841 318; Teletex: 2841318 = FLINT
American Express · Diners club · Eurocard · Visa

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek:
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkiadás. 4.— $ 6.— DM
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászon kötésben. 10.— $ 20.— DM
Szállításnál + portóköltség.
Megrendelhető:
Landwehrstr. 66, D-8000 München 2 az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestraße 32, 8000 München 2.

JOGOSÍTVÁNY! TANFOLYAM ÉS VIZSGA MAGYARUL!
Gyors, alapos, eredményes! Tanfolyam **teherautóra is!** Oktató: Farkas Béla, cím: Fahrschule Schechinger, Lindwurmstr. 60, 8000 München 2. Tel.: 77 66 82
15.00 — 19.00 óráig.

Megjelent Budai E. László legújabb, német-magyar nyelvű verseskötete: Harcok színtere. Megrendelhető a szerző címén: Laaker Str. 45, D-4100 Duisburg 12. — Ára: 7.— DM.

APOLLO DEMENAGEMENTS
Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúlra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.
Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!
APOLLO DEMENAGEMENT
4 bis, route des Jeunnes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46.
FAX 022/ 3 42 24 75
Magyarul is beszélünk!
Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).
Magyarországi képviselőnk:
Éles Apollo kft
H-1121 Budapest XII. ker. Ringló u. 97
Telefon: 226 32 90

„TÉTÉNY" Ungarische Spezialitäten
— Inh.: O. Bayer —
Kreitmayrstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98
NYITVATARTÁSI IDŐ:
csütörtökön és pénteken 8.30 — 18.00 óráig, szombaton 9.00 — 13.00 óráig.

Somlói juhfark		8.90
Balatoni olaszrizling	1 liter	5.70
Balatoni kékfrankos	1 liter	5.70
Debrői hárslevelű		6.80
Badacsonyi kéknyelű		7.20
Badacsonyi szürkebarát		7.30
Soproni kékfrankos		6.80
Villányi burgundi		7.30
Csopaki rizling		6.80
Zöldszilváni		7.30
Tokaji aszú 4 puttonos		16.50
Tokaji aszú 3 puttonos		14.50
Tokaji szamorodni		12.50
Vilmos körtepálinka		24.50
Kecskeméti barackpálinka		27.—
Cseresznyepálinka		24.50
Kosher szilvapálinka		32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter	16.—
Pick szalámi	1 kg	27.—
Csabai	1 kg	25.—
Gyulai	1 kg	23.—
Házi kolbász	1 kg	22.—
Füstnósajt	1 kg	12.50
Véres- májas hurka	1 kg	12.50
Tarhonya, kockatészta	½ kg	3.80
Paprika káposztával	0.7 liter	4.90
Paprika káposztával	2 liter	10.50

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK NAGY VÁLASZTÉKBAN.
Olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchovstr. 45 D-8500 Nürnberg 10.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

ÉLETÜNK
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.
—
Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:
Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúlra légipostával DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70
Kath. Ung. Seelsorge „Életünk".
Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH·
Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A kiadványhoz körlevelet mellékeltünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!
Befizetéseket, átutalásokat **nem bankkontónkra,** hanem **postacsekkontónkra kérünk:** Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto: **Postgiroamt München, Konto-Nr.: 606 50-803.**

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!
Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű)	**DM 6.—**
Jelige portóval	**DM 6.—**
Külön kívánságokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	**DM 9.—**
Nagybetűs (kétsoros) sor	**DM 18.—**
Keretben megkezdett 5 cm-ként	**DM 12.—**

Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalék kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalék kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.

Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között. időben érdeklődjenek telefonon.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ezidőben érdeklődjenek telefonon.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnknél: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T2J 7A7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „ÉLETÜNK". Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US $ + 13.— US $ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

EGY JÁTÉK, mely szórakoztatva tanít, amelyből megismerheted az evangéliumot, mely erősíti a hited. Egy játék, mely nem is játék, hanem egy nagyon szép és komoly dolog. **JÉZUS ÉLETE.** A Szentatya áldásával, védjeggyel ellátott **hitoktató társasjáték** Szent Lukács evangéliuma alapján.

Egy szép ajándék Magyarországról és Magyarországért. Ára: 39.— DM összes mellékköltséggel együtt (MWT, portó, utánvét, etc.).

Megrendelhető: **VEMA AG.,** BRD., Kalvarienbergstr. 3., 7894 Stühlingen. ☎ (077 44) 68 86. **VEMA AG.,** Schweiz, 8219 Trasadingen, Zollstr. 97. ☎ (0041) 53 61 20 24. **VE-MA Kft.** 1147 Budapest, Fűrész utca 70. ☎ (0036) 1 252 32 66.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hitelesítéssel minden más nyelvterületen. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-4040 Neuss 1, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.